

Republika Hrvatska
Ministarstvo znanosti obrazovanja i športa

NASTAVNI PLAN I PROGRAM

Područje: **Pomorski promet**

Zanimanje: **Rukovatelj brodskom dizalicom**

I. OPĆI PODATCI O PROGRAMU-ZANIMANJU

OBRAZOVNO PODRUČJE

Pomorski promet

NAZIV ZANIMANJA PREMA NACIONALNOJ KLASIFIKACIJI ZANIMANJA

Rukovatelj brodskom dizalicom

TRAJANJE OBRAZOVANJA

Jedna godina

POSEBNI UVJETI ZA UPIS

Zdravstvena sposobnost - kontraindikacije

CILJ OBRAZOVNOG PROGRAMA

Osim općih ciljeva, znanja, vještina i stavova za osobni razvoj i daljnje učenje, obrazovni program učenicima omogućuje stjecanje praktičnih i teoretskih znanja i vještina za obavljanje poslova rukovatelja brodskom dizalicom:

- stjecanje sposobnosti za siguran rad brodskom dizalicom;
- stjecanje znanja i vještina za pravilno rukovanje brodskim dizalicama i samaricama, te alatima tijekom rada i njihovo pravilno održavanje;
- stjecanje znanja o sigurnosti pri radu;
- razvijanje ekološke svijesti i osobne odgovornosti.

STANDARD ZANIMANJA

1 Naziv zanimanja: rukovatelj brodskom dizalicom

2 Razina složenosti: II.

3 Opće kompetencije:

- a) sposoban je sudjelovati u jednostavnoj usmenoj i pismenoj komunikaciji;
- b) sposoban je sudjelovati u grupnoj raspravi;
- c) sposoban je čitati i sintetizirati podatke iz dokumenata o istoj temi;
- d) posjeduje osnovna matematička znanja potrebna za razumijevanje zakonitosti u prirodi i društvu te je osposobljen za primjenu znanja u životu i struci;
- e) posjeduje vještina samostalnog računanja, crtanja i mjerjenja prema uputama, kao i preciznost u radu;
- f) primjenjuje stečeno znanje stranog jezika u svim oblicima komunikacije;
- g) primjenjuje usvojene metode učenja i usavršava nove;
- h) posjeduje znanje potrebno za korištenje aplikacija za tabelarni prikaz i izračun;
- i) posjeduje znanje potrebno za izradu prezentacije;
- j) preuzima odgovornost za svoj zadatak korištenjem vlastitog plana kako bi ostvario zadane ciljeve.

4 Stručne kompetencije:

- a) raspolaže teorijskim i praktičnim znanjima potrebnim za obavljanje posla;
- b) posjeduje odgovarajuća znanja iz računalstva koja primjenjuje za pronalaženje podataka važnih za organizaciju i rad;
- c) poznaje propise vezane uz rad u luci i na brodu;
- d) poznaje vrste i karakteristike brodskih dizalica;
- e) poznaje tehnologiju rada u lukama;
- f) posjeduje vještine za rad i održavanje brodske dizalice s njenom opremom.

Opis stručnog standarda

Glavna svrha	Ključni poslovi	Kompetencije
Rad s brodskom dizalicom	Priprema dizalice za rad	<ul style="list-style-type: none"> - sposoban je pregledati i uočiti sve eventualne neispravnosti prije upućivanja dizalice u rad. - zna potrebne informacije (upute o radu) - zna tehnologije manipulacije teretom u luci, opća i posebna pravila . - Poznaje značenje znakova signalizacije - zna pravilno postaviti parametre bitne za nosivost dizalice
	Otvaranje, zatvaranje brodskih skladišta	<ul style="list-style-type: none"> - poznaje vrste i način rada s brodskim poklopцима grotala.
	Rukovanje s dizalicom kod ukrcavanja i iskrcavanja tereta	<ul style="list-style-type: none"> - zna načine prihvata tereta s obale, prikolice i vagona. - Poznaje način slaganja pojedine vrste tereta - zna način i sredstva zaštite pri radu
	Održavanje dizalice i njene opreme	<ul style="list-style-type: none"> - poznaje ograničenja kod opterećenja dizalice i njene opreme
	Priprema broda za plovidbu	<ul style="list-style-type: none"> - zna postaviti i osigurati dizalicu s opremom za isplovljjenje broda

II. NASTAVNI PLAN

RB	NASTAVNI PREDMET	Sati tjedno/ godišnje 1. godina
<i>I. općeobrazovni dio</i>		
1.	Hrvatski jezik	2,5 / 80
2.	Računalstvo	2 / 64
3.	Tjelesna i zdravstvena kultura	1,5 / 48
4.	Vjerouak / etika	1 / 32
Ukupno: općeobrazovni dio		7 / 224
<i>II. stručno- teorijski dio</i>		
5.	Strani jezik	1 / 32
6.	Poduzetništvo	1 / 32
7.	Matematika u struci	2 / 64
8.	Brodske dizalice	4 / 128
Ukupno: stručno - teorijski dio		8 / 256
Ukupno: I + II		15 / 480
<i>III. praktični dio</i>		
11.	Praktična nastava	14 / 448
UKUPNO: I. + II. + III.		29 / 928

Napomena:

Godišnji fond sati planiran je na bazi 16 tjedana teoretske nastave i 16 tjedana praktične nastave.

Škole koje ne izvode nastavu po modelu „tjedan za tjedan“, dužne su ostvariti planirani godišnji fond sati po predmetima neovisno o modelu izvođenja nastave.

III. OBVEZNI NAČIN PROVJERAVANJA ZNANJA I UMIJEĆA

Nastavni predmet	Obvezni način provjere
Hrvatski jezik	usmeno, pisano
Računalstvo	usmeno, pisano
Tjelesna i zdravstvena kultura	usmeno, praktično
Vjerouak/etika	usmeno, pisano
Strani jezik	usmeno, pisano
Poduzetništvo	usmeno, pisano
Matematika u struci	usmeno, pisano
Brodske dizalice	usmeno, pisano
Praktična nastava	usmeno, praktični radovi, vođenje dnevnika

IV POTREBNA STRUČNA SPREMA NASTAVNIKA¹

Nastavni predmet	Nastavnik	Izobrazba
Hrvatski jezik	profesor	prof. hrvatskog jezika i književnosti
Računalstvo	profesor	prof. matematike i informatike dipl. informatičar dipl. ing. smjer računalska tehnika
Tjelesna i zdravstvena kultura	profesor	prof. tjelesne i zdravstvene kulture
Vjeronauk	profesor	dipl. teolog, dipl. kateheta
Etika	profesor	prof. filozofije, dipl. kateheta, dipl. teolog
Strani jezik	profesor	prof. odgovarajućeg jezika i književnosti
Poduzetništvo	profesor	dipl. ekonomist
Matematika u struci	profesor	prof matematike, dipl. ing. prometa
Brodske dizalice	profesor	dipl.ing. pomorskog prometa
Praktična nastava	profesor stručni učitelj	dipl.ing .pomorskog prometa ing. pomorskog prometa

¹ Temeljni propis je Pravilnik o stručnoj spremi i pedagoško- psihološkom obrazovanju nastavnika u srednjem školstvu.

V. IZVOĐENJE PROGRAMA

RAD S UČENICIMA U SKUPINAMA

Nastavni predmet	Nastavnik	Razred	Minimalan broj sati vježbi	Najveći broj učenika u skupini
Računalstvo	profesor	1.	60	15
Praktična nastava	profesor ili stručni učitelj	1.	448	15

MINIMALNI MATERIJALNI UVJETI ZA IZVOĐENJE PROGRAMA

Prostor	Oprema	Nastavni predmet
Univerzalna učionica	Školska ploča Slike, sheme	
Specijalizirana učionica	16 računala povezanih u mrežu s mogućnošću pristupa Internetu (računalo nastavnika s CD pisačem), LCD projektor, pisač, programska oprema za obradu teksta, tablični proračun i baze podataka	Računalstvo Stručni predmeti
Specijalizirana učionica	Sredstva za zahvat tereta, nacrti brodskih dizalica, nastavni filmovi, LCD projektor i računalo	Stručni predmeti
Trgovački brod ili posjet luci	Rad na brodskim dizalicama tijekom ukrcaja i iskrcaja tereta s brodskom dizalicom	Praktična nastava
Radionica	Oprema dizalica	Praktična nastava

OKVIRNI NASTAVNI PROGRAMI

Nastavni predmet: Hrvatski jezik

Razred: prvi (1)

Tjedni (ukupni) fond sati:

Razred	1	2
Broj sati	2,5 (80)	-

UVOD

Nastavni predmet **hrvatski jezik** međusobno povezuje tri nastavna područja:

hrvatski jezik, hrvatsku i svjetsku književnost te jezično izražavanje.

Jednogodišnji program hrvatskoga jezika za nižu stručnu spremu sadržajno je i metodološki u skladu s Programom hrvatskoga jezika za osnovnu školu s kojim čini povezani metodološki sustav.

Programom je predviđeno stjecanje spoznaja o materinskom jeziku, praktično služenje jezikom u različitim priopćajnim situacijama te upoznavanje književnih djela i kulturne baštine.

Program je tematski ustrojen, a teme i obrazovna postignuća raspoređena su sustavno i međuzavisno. Povezana su nastavna područja (jezik, književnost i jezično izražavanje), naglašeno je jedinstvo teorijskih s praktičnim sadržajima koje učenicima omogućuje samostalno oblikovanje različitih vrsta tekstova u govoru i pismu.

Jezični su sadržaji povezani s nastavom književnosti te pisanog i usmenog izražavanja.

Program nastave jezičnoga izražavanja pretpostavlja ponajprije praktični rad, vježbe učenika u govorenju, čitanju, pisanju i slušanju, pri čemu učenici proširuju umijeća, vještine i navike stečene u osnovnoj školi. Nastava pravopisa integrirana je u nastavu jezika i usvaja se po načelu kontinuiteta.

Program je usmjeren na jezičnu pismenost u svakodnevnim situacijama i poslovnoj komunikaciji u govorenom i pisnom obliku.

Učenike se podržava u stjecanju osobnoga iskustva izražavanja te u povezivanju učenja i iskustva, čime se postiže samopouzdanje, sigurnost i uspjeh u radu.

Program jezičnog izražavanja usklađen je s potrebama struke.

Izbor književnih sadržaja podređen je stjecanju primijenjene jezične komunikacije.

Tijekom školske godine pišu se dvije školske zadaće.

SVRHA

Svrha je nastave jednogodišnjega programa hrvatskoga jezika stjecanje temeljnih znanja potrebnih za jezično sporazumijevanje i upoznavanje osnovnih književnih pojmovima koji čine osnovu opće kulture.

CILJEVI

Ciljevi su nastave jednogodišnjega programa hrvatskog jezika:

- primijeniti temeljna komunikacijska i jezična znanja i vještine te razviti želju učenika za trajnim usvajanjem novih spoznaja o hrvatskome standardnom jeziku i njegovom savršenijom uporabom u usmenom i pisnom obliku;
- usvojiti temeljna znanja o književnosti i hrvatskoj kulturnoj baštini;
- poticati uljudbeni i nacionalni odgoj te načela suživota i demokracije.

ZADAĆE

Zadaće kojima se ostvaruju svrha i ciljevi jednogodišnjega programa nastave hrvatskoga jezika:

- povezati osnovnoškolska znanja s novim sadržajima i postignućima;
- razvijati komunikacijsku sposobljenost aktivnom primjenom jezičnih djelatnosti (slušanje,

govorenje, čitanje, pisanje);

- samostalno izražavati doživljaje, osjećaje, misli i stavove;
- upoznati sustav hrvatskoga standardnog jezika na fonološkoj, gramatičkoj, leksičkoj stilističkoj, pravogovornoj i pravopisnoj razini;
- razlikovati standardni jezik i zavičajni idiom;
- usvijestiti potrebu za trajnim stjecanjem jezičnoga znanja;
- upoznati najvažnija reprezentativna djela hrvatske i svjetske književnosti;
- samostalno čitati i razumijevati književne tekstove;
- razumjeti tekstove različitih funkcionalnih stilova;
- upoznati hrvatske kulturne institucije radi izgrađivanja hrvatskog identiteta i svijesti o pripadnosti europskom civilizacijskom krugu.

1. Razred (85 sati)

Nastavna cjelina	Očekivani rezultati	Nastavni sadržaj
Ljubav i osjećaji	<ul style="list-style-type: none">• slušanjem doživjeti lirsku pjesmu kao izraz osjećajnosti• izraziti osjećaj, doživljaj, misao i stav (usmeno i pisano)• uočiti obilježja lirske pjesme• izdvojiti i imenovati strofu• izdvojiti i imenovati motive, oblikovati temu• razlikovati slobodni od vezanog stiha• odrediti vezani stih prema broju slogova• uočiti i imenovati ritam i rimu• razlikovati vrste lirske pjesama po temi• prepoznati i utvrditi osnovna i prenesena značenja iskazana personifikacijom i metaforom• uočiti važnost govornih vrednota za doživljaj i razumijevanje teksta• uočiti povezanost između pravopisa i pravogovora• primjenjivati pravopisna pravila• primjenjivati pravogovorna pravila• subjektivno i objektivno opisivati (vrste opisa)	Ljubav i osjećaji Tekst: Jure Kaštelan, <i>Volio bih da me voliš</i>

	<ul style="list-style-type: none"> • uočiti i razlikovati dvostruku ulogu jezika: jezik kao priopćajno sredstvo i sredstvo umjetničkoga izraza • utvrditi razliku između govorenoga i pisanoga jezičnog sustava • ovladati čitanjem na glas, čitanjem u sebi i čitanjem s razumijevanjem • pravilno izgovarati glas, riječ i naglasne cjeline • slušanjem usvojiti posebnosti jezika i stila • napisati kratki tekst na zadani poticaj • primjenjivati pravopisna pravila • prepoznati i imenovati vrste riječi • usvojiti temeljne činjenice o povijesti hrvatskoga jezika 	Tekst: Hanibal Lucić, <i>Jur nijedna na svit vila</i>
	<ul style="list-style-type: none"> • razlikovati poetski od proznoga izraza • upoznati obilježja pripovijetke • imenovati najvažnije prozne vrste • razlikovati književne rodove • izdvojiti i karakterizirati likove • imenovati nekoliko najpoznatijih proznih pisaca • razlikovati opisivanje od pripovijedanja u tekstu • prepoznati rečenicu te logičku i gramatičku povezanost rečenica u pripovijedanju • prepoznati dijelove rečenice • razlikovati zavičajni govor od standardnoga jezika • uočiti fabulu i glavne 	<p>Tekstovi: Josip Kozarac, <i>Tena</i> Neknjiževni (stručni) tekst (izbor nastavnika i učenika)</p>

	<p>misli pripovijetke</p> <ul style="list-style-type: none"> • usvojiti pravila upravnog i neupravnog govora • prepoznati na primjerima osnovna glagolska vremena • sažeto i opširno prepričati stvarni ili izmišljeni događaj • usporediti zavičajne idiome i standardni jezik • djelotvorno se služiti bilješkama i natuknicama • samostalno oblikovati kraći tekst s temom iz struke • primjenjivati pravopisna pravila 	
	<ul style="list-style-type: none"> • uočiti obilježja drame na primjeru • utvrditi razgovorni oblik drame i imenovati dramske vrste • prepoznati i imenovati dramske osobe • uočiti dramski sukob kao temelj dramske radnje • odrediti temu i kompozicijske dijelove dramske radnje • imenovati nekoliko dramskih pisaca • usvojiti opću kulturu razgovaranja (slušanja sugovornika) • razlikovati dijalog od monologa • ovladati vještinom spontanog razgovora i razgovora o temi iz struke • proširiti leksik odabranim rijećima iz književnih i neknjiževnih (stručnih) tekstova 	<p>Tekstovi: W. Shakespeare: <i>Romeo i Juljeta</i> (ulomak) Neknjiževni (stručni) tekst (izbor nastavnika i učenika)</p>
Povijest i domovina	<ul style="list-style-type: none"> • uočiti značajke himne • utvrditi podatak o vremenu pisanja pjesme i o autoru glazbe hrvatske himne 	<p>Povijest i domovina Tekstovi: Antun Mihanović, <i>Horvatska domovina</i> Drago Ivanišević, <i>Hrvatska</i></p>

	<ul style="list-style-type: none"> • upoznati društveno-povijesni okvir hrvatske himne • uočiti svevremenost motiva • prepoznati ritmičko-melodijski ustroj pjesničkoga teksta • usvojiti temeljne spoznaje o naglasnom sustavu hrvatskoga standardnog jezika • primjenjivati u govoru pravila naglasnoga sustava hrvatskoga standardnog jezika • prepoznati glasovne promjene i primijeniti pravila u pisanju 	
	<ul style="list-style-type: none"> • razlikovati književni i neknjiževni tekst • nabrojiti vrste tekstova • razlikovati tekstove različitih funkcionalnih stilova • samostalno pisati različite oblike pisane komunikacije (pismo, poruka) • imenovati oblike obraćanja (pozdrav, zahvala, oslovljavanje, čestitka, iskaz sućuti) • primjenjivati pravila o pisanju velikog i malog slova • dosljedno primjenjivati pravila o pisanju hrvatskih i stranih imena • pravilno pisati stručno nazivlje • na glas čitati tekst struke za koju se učenici obrazuju • sastaviti govor • proširiti leksik odabranim riječima iz književnih i neknjiževnih (stručnih) tekstova 	<p>Tekstovi: Siniša Glavašević, <i>Pisma iz Vukovara</i> Vlado Gotovac, <i>Govor na Krešimirovu trgu 1991. godine</i> Neknjževni (stručni) tekst (izbor nastavnika i učenika)</p>

Duh i sloboda	<ul style="list-style-type: none"> • razlikovati biblijski od drugih izraza • upoznati važnost Biblije kao temeljnog civilizacijskog djela • slušanjem razlikovati pravilno od nepravilnoga čitanja • interpretativno (izražajno) citati tekst 	Duh i sloboda Tekst: Biblija, <i>Psalmi</i>
	<ul style="list-style-type: none"> • prepoznati duhovne i religiozne motive u književnom tekstu • uočiti osobitosti pjesme u prozi • raščlaniti rečenicu kao strukturnu jedinicu kojom se izriče obavijest • razlikovati subjekt, predikat, objekt, priložnu oznaku, atribut i apoziciju • prepoznati ulogu reda riječi za značenje rečenice • pisati rečenice primjenjujući pravila pravopisne norme o rečeničnim i pravopisnim znakovima • napisati rečenice po zadanom modelu kombinirajući sve rečenične dijelove • prepoznati i usvojiti priopćajnu svrhu rečenica upotrebom točke, upitnika i uskličnika 	Tekst: Ivan Mažuranić, <i>Svemir</i>
	<ul style="list-style-type: none"> • upoznati osnovna obilježja starije hrvatske književnosti • uočiti jezične osobitosti književnoga teksta starije hrvatske književnosti • imenovati najznačajnije hrvatske kulturne institucije i kulturna postignuća • upoznati na obavijesnoj razini najznačajnija nacionalna kulturna 	Tekst: Ivan Gundulić, <i>Himna slobodi</i>

	<p>postignuća</p> <ul style="list-style-type: none"> • proširiti leksik odabranim riječima iz književnih i neknjiževnih (stručnih) tekstova 	
Život i umjetnost	<ul style="list-style-type: none"> • uočiti i izraziti temeljnu misao književnoga teksta • prepoznati simboliku književnoga teksta te simbol kao stilsku figuru • prepoznati i iskazati odnos stvarnosti i umjetnosti te sudbinu umjetnika • usmjereni čitati tekst životopisa (biografije) uočavajući njegovu logičnu i jezičnu organizaciju • uočavati ulogu činjenica u oblikovanju životopisa i razlikovanje činjenica po važnosti • napisati radni životopis primjenjujući pravopisnu normu • upoznati intervju kao oblik razgovora • slušno razlikovati i pravilno izgovarati i pisati riječi u kojima se provode glasovne promjene • pravilno rabiti padeže u govoru i pismu • prikladno primjenjivati stručno nazivlje u govoru i pismu 	<p>Život i umjetnost Tekstovi: Dobriša Cesarić: <i>Oblak</i> Neknjiževni tekstovi: životopis, intervju (izbor nastavnika i učenika)</p>
	<ul style="list-style-type: none"> • prepoznati slobodni stih • uočiti ulogu glagola, posebice imperativa • izraziti glavne misli i motive pjesme • zamijetiti ulogu grafičkog izgleda pjesničkoga teksta • utvrditi poseban odnos prema pravopisnim znakovima • imenovati nekoliko važnih svjetskih i 	<p>Tekst: Antun Branko Šimić: <i>Opomena</i></p>

	hrvatskih pjesnika i njihovih pjesničkih ostvaraja	
	<ul style="list-style-type: none"> • uspostaviti odnos prema likovima i prostoru te njihovoj simbolici • uočiti značajke dojma (impresije) i liričnost prozognoga teksta • izraziti stav prema duhovnom i materijalnom u životu čovjeka • otkriti ulogu boje i pejzaža u djelu • zamijetiti posebnost Matoševa rječnika • prepoznati tekstove različitih funkcionalnih stilova • napisati dopis, molbu, zapisnik 	Tekstovi: Antun Gustav Matoš: <i>Cvijet sa raskršća</i> Neknjiževni tekstovi: dopis, molba, zapisnik (izbor nastavnika i učenika)
	<ul style="list-style-type: none"> • upoznati obilježja književno-znanstvenih vrsta • utvrditi znanstvene i književne značajke putopisnog stila i jezika • slušati i čitati s razumijevanjem ulomak iz putopisa • napisati kraći stvarni ili zamišljeni putopis • uočiti ulogu prirode u životu čovjeka te prirodu kao stvaralački poticaj • sklanjati imenice, zamjenice, pridjeve i brojeve • stupnjevati pridjeve • proširiti leksik odabranim riječima iz književnih i neknjiževnih tekstova 	Tekst: Nikola Pulić: <i>Krkom uzvodno</i> (ulomak)
Društvena zbilja	<ul style="list-style-type: none"> • prepoznati socijalne motive u književnim i neknjiževnim tekstovima • uočiti mogućnosti povezivanja poezije, glazbe i likovnih umjetnosti 	Društvena zbilja Tekstovi: Dobriša Cesarić, <i>Balada iz predgrađa</i> Neknjiževni (stručni tekst) (izbor nastavnika i učenika)

	<ul style="list-style-type: none"> • samostalno napisati kraći tekst primjenjujući pravopisna pravila (pisanje velikih i malih slova, pisanje glasova i glasovnih skupova, jednačenje glasova, pisanje riječi iz drugih jezika, sastavljeni i rastavljeno pisanje riječi, razgovori, pravopisni znakovi, kratice) • oblikovati sažetak (usmeno i pisano) 	
	<ul style="list-style-type: none"> • razlikovati dijalektalnu od poezije pisane standardnim jezikom • odrediti pojam hrvatskog standardnog jezika • prepoznati i imenovati hrvatska narječja • razlikovati narječja od standardnoga jezika • pisati standardnim jezikom nazivlje struke za koju se učenici obrazuju 	<p>Tekstovi: Dragutin Domjanić, <i>Ciklame, krvave ciklame</i> Mate Balota, <i>Roženice</i></p>
	<ul style="list-style-type: none"> • uočiti sastavnice strukture romana • imenovati vrste romana • opisati književni lik prema planu opisa • opisati unutarnji i vanjski prostor • izraditi plan opisa pojma, predmeta ili procesa iz struke • opisati predmet, pojavu ili proces prema dnevniku stručnoga rada • sažeto prepričati događaj • prepoznati prezent, perfekt i futur prvi te njihovo osnovno značenje • proširiti leksik odabranim prilozima i rijećima iz književnih i neknjiževnih (stručnih) tekstova • sprezati glagole u prezantu, perfektu i futuru 	<p>Tekstovi: Jerome David Salinger, <i>Lovac u žitu</i> Neknjiževni (stručni) tekst (izbor nastavnika i učenika)</p>

	<p>prvom</p> <ul style="list-style-type: none"> • proširiti leksik odabranim riječima iz književnih i neknjiževnih (stručnih) tekstova 	
--	---	--

OSNOVNI STANDARDI ZNANJA I VJEŠTINA HRVATSKI JEZIK I JEZIČNO IZRAŽAVANJE KNJIŽEVNOST I KULTURNA BAŠTINA

Učenice/učenici:

- poznaju i primjenjuju grafijski sustav hrvatskoga standardnog jezika;
- razlikuju govorni sustav od pisanoga;
- dosljedno primjenjuju pravogovornu i pravopisnu normu;
- spontano se govorno izražavaju;
- uljudbeno komuniciraju u svakodnevnim i stručnim govornim situacijama;
- pravilno izgovaraju i pišu glasove, riječi, rečenice i tekst;
- čitaju s razumijevanjem;
- prepričavaju događaj i postupak;
- pišu logički, gramatički i pravopisno pravilno o zadanoj temi;
- razlikuju hrvatski standardni jezik od hrvatskih narječja;
- standardnim jezikom pišu termine struke za koju se obrazuju;
- razumiju dvostruku ulogu jezika: umjetničku i komunikacijsku;
- razlikuju književni od neknjiževnoga teksta;
- prepoznaju književne rodove i vrste;
- uočavaju temu i motive književnih tekstova;
- prepoznaju glavna stilska sredstva i njihovu ulogu u tekstu;
- imenuju najpoznatije hrvatske književnike i njihova djela;
- poznaju najznačajnije hrvatske kulturne institucije i kulturna postignuća.

Nastavni predmet: Računalstvo

Razred: prvi (1)

Tjedni (ukupni) fond sati:

Razred	1	2
Broj sati	2 (64)	-

OPĆI CILJEVI I ZADAĆE:

Program predmeta računalstvo izrađen je tako da učenika osposobi za samostalnu uporabu računala. Težište programa stavljeno je na upoznavanje mogućnosti računala i primjenu informacijsko-komunikacijskih tehnologije u nastavi. Tu se prije svega misli na internet i korištenje internetom u nastavi, ali i nakon završetka srednje škole.

Cilj je osposobiti učenika do razine rješavanja jedostavnijih problema u raznim problemskim situacijama uz uporabu aplikacijskih programa i informacijsko-komunikacijskih tehnologija.

Na nastavi računalstva učenik će:

- uvesti, usvojiti i rabiti pojmove vezane uz osnovne dijelove računala;
- upoznati osnovne korištenja računala: korištenje tipkovnice i miša, izbor i otvaranje traženih programa;

- shvatiti ulogu operacijskog sustava računala i osnove samostalnog korištenja operacijskog sustava: prilagoditi korisničko sučelje, promijeniti datum i vrijeme računala, otvarati i premještati mape i datoteke;
- naučiti i uvježbati osnovne radnje s diskovima, mapama i datotekama;
- pripremiti se za samostalno i sigurno korištenje računalnih mreža i Interneta;
- steći naviku i kulturu komunikacije preko Interneta;
- savladati samostalni unos, uređivanje i ispis tekstuallnog dokumenta;
- pripremiti se za rad s proračunskim tablicama;
- naučiti samostalno izrađivati prezentacije i primjereno prezentirati;
- na osnovi praktičnog rada na računalu razvijati smisao za sustavnost, točnost, urednost, upornost i savjesnost u rješavanju postavljenih zadataka.

SADRŽAJ:

Nastavna cjelina	Očekivani rezultati	Nastavni sadržaj
1. POZNAVANJE I KORIŠTENJE ICT-a (12 sati)	<ul style="list-style-type: none"> - Osnovni pojmovi o računalu i informatici (tijek obrade podataka, informacija...). - Navesti mogućnosti korištenja računala u budućim zanimanjima, svakodnevnom životu, učenju, zabavi... - Upoznati osnovne elemente za izgradnju računala kroz generacije računala (tranzistori, čipovi...). - Navesti vrste računala. - Razlikovati pojam HW i SW (sklopolje i programski dio računala). - Opisati Von Neumannov model računala. - Osnovna građa računala (objasniti pojam CPU, navesti mu obilježja glavne zadatke). - Objasniti pojam memorije, mjerne jedinice za kapacitet memorije, definirati pojam bit, bajt, KB.... - Zadaci perifernih jedinica (ulazne, izlazne). - Pojam i uloga operacijskog sustava (OS). - Navesti poznatije OS-e, razlikovati znakovno i grafičko sučelje OS-a, jednokorisnički višekorisnički rad. - Pokretanje operacijskog sustava, dijelovi prozora i rad s 	<ul style="list-style-type: none"> 1.1. Osnovni dijelovi računala 1.2. Ulazni i izlazni uređaji 1.3. Memorije 1.4. Operacijski sustav 1.5. Rukovanje mapama i datotekama

	<ul style="list-style-type: none"> - prozorima. - Osnovne karakteristike operacijskog sustava (Radna površina – Desktop, Start Menu, Upravljačka ploča (Control panel), Pomagala (Accessories). - Pojam instaliranja/deinstaliranja hardvera i softvera. 	
2. RAČUNALNE MREŽE (16 sati)	<ul style="list-style-type: none"> - Objasniti što je to internet - Pokazati na koje se sve načine može spojiti na internet - Pojasniti pojam hiperteksta i World Wide Web-a. - Poznavati navigaciju kroz web sadržaje. - Pojasniti pojam elektroničke pošte. - Ukazati na prednosti elektroničke pošte nad običnom poštom. - Pojasniti dijelove e-mail adrese. - Pojasniti dijelove elektroničke poruke. - Opisati i ukazati na neke od ostalih, po mogućnosti aktualne usluge interneta, npr. internetski forumi, mrežni razgovor, audio i video streaming, blog, video blog, peer to peer razmjena dokumenata, VoIP. - Upozoriti na moguće opasnosti tijekom rada na internetu, npr. virusi, crvi, trojanski konji, krađa identiteta... - Pokazati koje su primjerene mjere zaštite – pojasniti pojmove vatzrozida, antivirusnog programa, sigurnosnih kopija podataka. - Pojasniti što su to web tražilice. - Pokazati osnovno i napredno pretraživanje. 	<ul style="list-style-type: none"> 2.1. Vrste mreža, osnovni pojmovi 2.2. Internet 2.3. World Wide Web 2.4. Pretraživanje Web-a 2.5. Elektronička pošta 2.6. Ostale usluge interneta (internetski forumi, mrežni razgovor, audio i video streaming, blog, peer to peer) 2.7. Opasnosti interneta i zaštita
3. OBRADA TEKSTA (16 sati)	<ul style="list-style-type: none"> - Načini pokretanja programa za obradu teksta; - Dokument, stranica, odlomak, 	<ul style="list-style-type: none"> 3.1. Pojam obrade teksta 3.2. Sučelje programa za obradu teksta

	<p>font.</p> <ul style="list-style-type: none"> - Pravilan unos teksta (znakovi interpunkcije, enter, tabulator...). - Izbornici i alatne trake. - Početna podešavanja. - Podešavanje stranice (veličina papira, margine). - Spremanje i otvaranje dokumenta. - Unos / ispravak / brisanje teksta. - Kretanje po dokumentu. - Označavanje teksta. - Osnovna oblikovanja fonta. - Osnovna oblikovanja odlomka. - Kopiranje i premještanje teksta. - Stavljanje broja stranice. - Ispis dokumenta. - Prijelom stranice. - Umetanje tablice. - Označavanje i unos teksta u tablicu. - Wordart. 	<p>3.3. Unos teksta, označavanje i osnove oblikovanja teksta</p> <p>3.4. Kopiranje i premještanje, brojevi stranica, ispis dokumenta</p> <p>3.5. Tablice</p> <p>3.6. Umetanje slika i crteža u tekst</p>
4. PRORAČUNSKE TABLICE (14 sati)	<ul style="list-style-type: none"> - Obrazložiti što su to i čemu služe proračunske tablice. - Objasniti pojam elektronske tablice. - Upoznati učenike s najpoznatijim programima za rad s proračunskim tablicama. - Pojasniti čemu služi odabrani program. - Ukazati na sličnosti i razlike s alatom za obradu teksta. - Pojasniti pojmove radna knjiga i radni list. - Pojasniti pojam celije. - Pojasniti kako se sve može kretati po tablici. - Objasniti pojam adrese celija i polja. - Pojasniti razliku između apsolutnih i relativnih adresa celija. - Pokazati i uvježbati označavanje celija. - Pokazati kako se unose a kako 	<p>4.1. Proračunske tablice - osnovni pojmovi</p> <p>4.2. Programi za rad s proračunskim tablicama</p> <p>4.3. Kretanje po tablici i označavanje</p> <p>4.4. Vrste podataka, unos, kopiranje i premještanje podataka</p> <p>4.5. Oblikovanje celija</p> <p>4.6. Formule i funkcije</p> <p>4.7. Grafikoni</p>

	<p>mijenjaju podaci.</p> <ul style="list-style-type: none"> - Objasniti razlike vrste podataka. - Objasniti kopiranje i premještanje podataka. - Pokazati nizanje podataka. - Pojasniti naredbu za oblikovanje ćelija. - Pokazati prijenos oblikovanja na druge ćelije. - Pokazati kako koristiti samooblikovanje. - Pojasniti što su formule. - Pokazati postupak izrade grafikona. - Objasniti vrste grafikona. 	
5. PREZENTACIJE (10 sati)	<ul style="list-style-type: none"> - Navesti osnovne smjernice za izradu kvalitetne prezentacije. - Izgled prozora programa. - Načini pregleda prezentacije (View). - Uporaba gotovih predložaka. - Dodavanje novog slajda (prozirnice). - Izgled slajda (Slide Layout). - Premještanje, kopiranje i brisanje slajda. - Umetanje sadržaja na slajd (tekst, slika, grafikoni, filmovi...). - Spremanje prezentacije. - Dodavanje i oblikovanje teksta. - Grafičke oznake. - Izmjena dizajna slajda i pozadine. - Zaglavje i ponožje slajda, numeriranje, datum i vrijeme. - Master Slide. - Prikaz prezentacije (Slide Show). - Animacije. - Način izmjene prozirnica (Slide transition). - Objavljivanje prezeteacije (PowerPoint Show). - Načini ispisa prezentacije (Handouts...). 	<p>5.1.Osnove programa za izradu prezentacija</p> <p>5.2.Izrada prezentacije</p> <p>5.3.Oblikanje slajda</p> <p>5.4.Uređivanje prikaza prezentacije</p> <p>5.5.Objavljanje i ispis prezentacije</p>

MATERIJALNI UVJETI:

Informatička učionica s instaliranim operacijskim sustavom te programima za obradu teksta, rad s proračunskim tablicama i prezentacijama. Informatička učionica mora imati brzi pristup internetu. Potreban je LCD projektor i prezentacije s obrađenim temama.

Osnovni preduvjet za izvođenje nastave računalstva je da svaki učenik sam sjedi za računalom, odnosno izvođenje nastave u grupama od najviše 15 učenika. Nastava se izvodi u obliku vježbi, po 2 sata tjedno za svaku skupinu učenika u tjednu kada imaju nastavu.

POTREBNA STRUČNA SPREMA NASTAVNIKA:

Nastavu računalstva mogu izvoditi: profesor matematike i informatike, diplomirani informatičar, diplomirani inženjer računalstva i diplomirani inženjer elektrotehnike (smjerovi: računarska tehnika, automatika, telekomunikacija i informatika).

OBJAŠNJENJE:

Cjelokupna nastava ovog predmeta mora se izvoditi u specijaliziranoj učionici za računalstvo. Učionica mora biti tako opremljena da omogućava samostalan rad jednog učenika na jednom računalu. Nastavu treba izvoditi u 2 skupine od najviše 16 učenika tako da na računalu učenik radi pojedinačno.

Od učenika treba zahtijevati redovito dolaženje na nastavu, posjedovanje pribora (bilježnice, udžbenika, pribora za pisanje) i temeljitu pripremu za nastavu.

Provjera znanja obavlja se računalom, rješavanjem jednostavnijih konkretnih problema koji zahtijevaju uporabu programa u kojima su učenici i vježbali.

Nastavni predmet: Tjelesna i zdravstvena kultura

Razred: prvi (1)

Tjedni (ukupni) fond sati:

Razred	1	2
Broj sati	1,5 (48)	-

Uvod

Učenici, polaznici strukovnih škola u jednogodišnjim zanimanjima niže stručne spreme daleko su više opterećeni putem praktične i teorijske nastave nego njihovi vršnjaci u četverogodišnjem obrazovanju.

Upravo zato, tjelesna i zdravstvena kultura u sustavu odgoja i obrazovanja za učenike polaznike zanimanja niže stručne spreme ima vrijednost sredstva aktivnog oporavka, kompenzacije i relaksacije s obzirom na njihova često statička i jednostrana opterećenja, a osnovne teorijske informacije uz znanja iz pojedinih kinezioloških aktivnosti su od velikog značenja za bavljenje tjelesnim vježbanjem tijekom dužeg radnog razdoblja.

S tog stajališta, se programom za učenike niže stručne spreme pospješuje usvajanje novih motoričkih znanja i razvoj određenih osobina i sposobnosti značajnih za trajno bavljenje određenom kineziološkom aktivnošću. Stoga valja primjenjivati kineziološke aktivnosti koje će omogućiti brži oporavak i relaksaciju te kineziološke aktivnosti koje će stimulativno i korektivno utjecati na skladan razvoj ljudskog organizma.

Učenike treba poticati za svakodnevno tjelesno vježbanje i sposobiti ih da vode računa o svome zdravlju i da budu odgovorni za njega. Rješenja treba tražiti u odgoju za zdrav način življenja u kojem važnu ulogu imaju kineziološke aktivnosti u slobodno vrijeme.

Nastavni sadržaji u programu tjelesne i zdravstvene kulture za učenike u jednogodišnjim zanimanjima niže stručne spreme i njihova distribucija po razredima definirani su prema ovim načelima:

1. U skladu s ciljem odgoja i obrazovanja učenika izabrane su one teme koje pokazuju najveću podudarnost sa zadaćama usmjerениm prema promjeni dimenzija ličnosti.

2. Programske jezgri čine motoričke informacije koje imaju svojstva temeljnih motoričkih struktura, a pretpostavka su za nadogradnju i usvajanje većeg broja motoričkih zadaća u skladu s pojedinačnim mogućnostima i interesom svakog pojedinca.

3. Programske zadaće slijede krivulju progresivnog opterećenja u skladu s dobi i spolom učenika, ali i ograničenjima u zahtjevima s obzirom na različit sastav učenika prema vrstama opterećenja u pojedinim zanimanjima.

4. Odgojno-obrazovni sadržaji razvrstani su prema vrijednosti imajući u vidu zajedničke potrebe, višestranost primjene, nadopunu znanja, kompenzaciju te da su sadržaji relaksirajući.

SPECIFIČNOSTI U ODNOSU NA IZBOR ZANIMANJA UČENIKA S NAZNAKOM OSNOVNIH PROGRAMSKIH SADRŽAJA

Svaki rad, ovisno o vrsti zanimanja, radnom mjestu, vanjskim činiteljima djeluje na čovjeka tako da predstavlja stanovitu opterećenost za pojedine dijelove organizma i organizam u cjelini.

U pojmu opterećenje, podrazumijeva se odnos između nekog zahtjeva organizma i adaptacijskog kapaciteta za njegovo ostvarenje.

Što je adaptacijski kapacitet funkcionalnih organskih sustava veći, to će neki stalni zahtjev stvarati manje opterećenje i suprotno. Opterećenje organizma nije samo rezultat djelovanja rada kao aktivnosti, već je uvjetovano nizom drugih činitelja koji djeluju na organizam izvana, ili su uzroci u njemu samom.

Zakonomjernošću društvenog razvoja profesionalni rad pojedinaca sve je više specijaliziran. Zato je moguće izolirati pojedine skupine rada, točnije rečeno radnih mjesta, gdje se glavno opterećenje javlja u većoj mjeri na nekom od funkcionalnih sustava.

Međutim valja napomenuti da se o organizmu ne može govoriti kao o skupu izdvojenih funkcionalnih sustava pa je, prema tomu i rad u stvarnim uvjetima kompleksan proces koji opterećuje i ima posljedice na čitav organizam, iako su uvjek neki od podsustava opterećeni više, a neki manje. Ovisno o stupnju opterećenosti pojedinih dijelova organizma, rad se može grubo podijeliti na pretežito energetski (fizički) i pretežito informacijski (mentalni). Točnije, podjela prema stupnju opterećenja pojedinih podsustava organizma uvjetovana je stupnjem svrstavanja funkcionalnih organskih sustava u veći rad.

I. Fizički rad se može podijeliti na:

1. Rad s pretežito dinamičkim režimom mišićne aktivnosti, pri čemu, ovisno o aktiviranim masama tkiva i intenzitetu rada, energetska potrošnja može biti:

- a) velika,
- b) srednja (umjerena),
- c) mala.

2. Rad s pretežito statičkim režimom mišićne djelatnosti, gdje manjka blagotvoran utjecaj dinamičkih kontrakcija mišićnog sustava preko živčanog na druge dijelove organizma. Statički se rad može odvijati tako da:

- a) statičke kontrakcije održavaju ravnotežu samo protiv djelovanja sile gravitacije na pojedine dijelove tijela ili organizam u cjelini;
- b) statičke kontrakcije održavaju ravnotežu protiv djelovanja sile gravitacije i još nekih drugih različito velikih sila (tereti i sl.).

II. Mentalni rad možemo podijeliti prema stupnju i vrsti opterećenja pojedinih dijelova živčanog sustava na:

1. Senzorički rad, gdje su pretežito opterećeni receptori, osjetni putovi i senzorička središta (kontrolna mjesta) pri automatiziranom radu, radna mjesta vezana uz opasnost i sl.
2. Sa stereotipnim umnim djelatnostima (umni rad na nižoj razini aktivnosti središnjeg živčanog sustava, npr. rad kancelarijskih službenika i sl.).
3. Stvaralački umni rad (znanstvenih radnika i umjetnika i sl.).

Sva navedene vrste rada mogu se, prema intenzitetu s kojim se provodi, podijeliti na lagani, umjereni i teški rad, pri čemu moramo razlikovati rad i intenzitet opterećenja.

Prikaz opterećenja na organizam i zahteve za pojedine sposobnosti, ovisno o načinu rada u radnom procesu koji se odnosi više-manje na sva zanimanja, izgleda ovako:

I. skupina

Rad se provodi jedino djelatnošću našega tijela, bez pomagala (tjelesni rad).

II. skupina

Tjelesni rad s uporabom jednostavnijih alata i instrumenata.

III. skupina

Rad na neautomatskim strojevima.

IV. skupina

Rad na automatskim strojevima.

Prema navedenoj podjeli moguće je razna zanimanja u pojedinim strukama svrstati u tri skupine. Pojedina zanimanja svrstana su u samo jednu skupinu, a nekad i u dvije, ovisno o načinu rada u procesu istoga zanimanja.

Za zanimanja I. skupine preporuča se u programu nastave **primjenjivati kineziološke aktivnosti koje će primarno utjecati na funkciju krvožilnog i dišnog sustava i na sve motoričke sposobnosti**. Često se u tih zanimanja javlja hipertrofija pojedinih skupina mišića koji su aktivirani pri radu, pa valja primjenjivati kineziološke aktivnosti koje će omogućiti relaksaciju (plivanje, vježbe labavljenja, opuštanja i istezanja, igre i ples, aerobik i ritmičko-športsku gimnastiku za učenice).

Za zanimanja u II. skupini u programu nastave preporuča se **primjenjivati kineziološke aktivnosti koje će primarno utjecati na funkciju krvožilnog i dišnog sustava i na motoričke sposobnosti**. Posebice treba razvijati koordinaciju i brzinu (vježbanje na spravama, judo, ples, športske igre i dr.).

U III. skupini, za zanimanja kod kojih se rad obavlja pretežito stojeći, **preporuča se izvođenje motoričkih zadaća u sjedećem i ležećem položaju radi rasterećenja donjih ekstremiteta i primjenu vježbi za jačanje mišića stopala** radi sprječavanja pojave ravnih stopala i drugih oštećenja donjih ekstremiteta. Posebice treba odgovarajućim kineziološkim aktivnostima povećati funkciju krvožilnog i dišnog sustava (plivanje, veslanje, biciklizam i dr.).

U IV. skupini klasificirana su pretežito zanimanja kod kojih se rad obavlja najvećim dijelom sjedeći, s karakterističnim sagnutim položajem gornjeg dijela tijela pri radu. Ta su zanimanja s pretežito statičkim režimom mišićne djelatnosti. **U program nastave preporučuju se kineziološke aktivnosti koje će stimulativno i korektivno utjecati na razvoj kralješnice i koje će poboljšati funkciju krvožilnog i dišnog sustava** (vježbanje na spravama, atletika, judo, športske igre, ples, koturaljkanje, ritmičko-športska gimnastika i aerobik za učenice i dr.).

OSNOVNI PROGRAM

Osnovni je program koncipiran na temeljnim motoričkim strukturama pojedinih kinezioloških aktivnosti. Tako široko zamišljeni programski sadržaji omogućuju izbor onih kinezioloških aktivnosti, koje su u funkciji utjecaja na pozitivne promjene morfoloških

značajki, motoričkih sposobnosti, funkcionalnih sposobnosti, kognitivnih i konativnih dimenzija ličnosti te socijalizaciju svakoga učenika.

Sadržaji osnovnoga programa određuju se prema slobodnom izboru polaznika za pojedine kineziološke aktivnosti. Mjerila za izbor programske sadržaje određena su:

- zdravstvenim stanjem, morfološkim značajkama, motoričkim sposobnostima i funkcionalnim sposobnostima vitalnih organa te psihosocijalnim potrebama svakog učenika;
- motivima i zanimanjem polaznika za pojedine sadržaje;
- razinama usvojenosti teorijskih i motoričkih kinezioloških informacija;
- utilitarnim vrijednostima pojedinih sadržaja u svakodnevnom radu i životu;
- obilježjima pripadnosti pojedinog profila zanimanja određene skupine;
- materijalnima, kadrovskima i drugima mogućnostima škole, odnosno sredine u kojoj škola djeluje.

Programski sadržaji, koji su u funkciji ostvarivanja određenoga cilja i zadaća, mogu se sastaviti iz sljedećih skupina kinezioloških aktivnosti:

1)	- atletika,	2)	- košarka,
	- športska gimnastika,		- odbojka,
	- ples,		- nogomet,
	- ritmičko-športska gimnastika,		- rukomet.
	- borilački sportovi.		

Odabir sadržaja osnovnoga programa svodi se na produbljivanje i proširivanje motoričkih znanja, sposobnosti i osobina, s težištem na poboljšanje motoričkih i funkcionalnih sposobnosti polaznika te otklanjanju negativnih utjecaja statičkih i jednostranih opterećenja tijekom obavljanja praktične nastave.

DOPUNSKI PROGRAM

Sadržaj dopunskoga programa nije strogo određen. Dopunskim programom treba obogatiti životna iskustva učenika uvođenjem u nove aktivnosti, utjecati na smanjivanje razlika koje se odnose na sposobnosti i osobine učenika i pripremiti učenike za bavljenje tjelesnim vježbanjem tijekom dužeg radnog i životnog razdoblja.

Težište aktivnosti treba usmjeriti na športove u kojima dolazi do izražaja samostalno učenje i mogućnost trajnoga samostalnog bavljenja tom aktivnošću. To su:

- 1) Športovi koji dosad najčešće nisu bili u školskim programima:

- veslanje,	- stolni tenis,
- klizanje,	- plivanje,
- skijanje,	- badminton,
- biciklizam,	- planinarenje
- tenis,	- orientacijsko trčanje.
- koturaljkanje	
- 2) Aerobik, hokej na travi, fitnes, pilates, jedrenje, kuglanje te športovi i druge aktivnosti u tradiciji lokalne sredine, kao i one koje će se s vremenom pojaviti i biti omiljene.

Dio navedenih aktivnosti i športova može se implementirati u redoviti nastavni proces ako to uvjeti rada omogućuju, a dijelom učenici imaju mogućnost proširiti znanja i razvijati sposobnosti stečene u osnovnom programu na druge športove i aktivnosti iz dopunskog programa u drugim organizacijskim oblicima rada: izvannastavnim aktivnostima, izvanškolskim aktivnostima, izletima, natjecanjima, športskim kampovima u zimskom ili ljetnom razdoblju.

PROGRAM TJELESNE I ZDRAVSTVENE KULTURE ZA UČENIKE KOJI SE NALAZE U RAZDOBLJU ZDRAVSTVENOGA OPORAVKA

Poslije svake ozljede ili preležane bolesti organizam znatno osjetljivije reagira na različite promjene, na vrstu i intenzitet opterećenja. Zato je prijeko potrebno da se program

tjelesne i zdravstvene kulture izrađuje i primjenjuje po načelima, koja vrijede za izradbu i provođenje programa tjelesne i zdravstvene kulture za učenike oštećenoga zdravlja. Prema tomu, za svakoga učenika u razdoblju zdravstvenoga oporavka valja izraditi poseban program, koji ima zadaću što ranijeg i djelotvornijeg zdravstvenog oporavka.

Cilj je tjelesne i zdravstvene kulture osposobljavanje učenika za cjeloživotno bavljenje tjelesnim vježbanjem tijekom dužeg radnog razdoblja stjecanjem osnovnih teorijskih i motoričkih znanja, kao i pozitivan utjecaj na obilježja antropološkog statusa učenika radi čuvanja i unapređivanja osobnog zdravlja.

Zadaci su tjelesne i zdravstvene kulture:

- usvajanje motoričkih informacija za djelotvorno rješavanje potreba razvoja i rješavanja svakodnevnih motoričkih zadataka;
- procesima tjelesnog vježbanja u učenika treba razviti osobine, sposobnosti, podići na višu razinu motorička znanja te stvoriti stalnu naviku bavljenja tjelesnim vježbanjem kroz dugo razdoblje života;
- njegovanje zdravstvene kulture radi povećavanja otpornosti organizma na štetne utjecaje suvremenog načina života i rada;
- stjecanje znanja o postupcima prevencije i rehabilitacije mogućih poremećaja koji nastaju kao posljedica dugotrajnih jednostranih opterećenja;
- stjecanje temeljnih znanja o prehrani i utjecaju na zdravlje;
- stjecanje bitnih informacija za primjenu u urgentnim situacijama (poplave, potres i sl.),
- teorijsko-praktično osposobljavanje učenika za stalnu primjenu odgovarajućeg tjelesnog vježbanja kao dijela kulture življenja i to:
 - o utjecaju tjelesnog vježbanja na ljudski organizam u cijelini i na pojedine organske sustave, posebice sa stajališta promicanja i očuvanja zdravlja,
 - o načinu prevencije i sanacije poremećaja uslijed nekretanja ili posljedica prouzročenih obavljanjem određenog zanimanja.

PROGRAMSKI SADRŽAJI

I RAZRED

Učenici

Nastavna cjelina	Očekivani rezultati	Nastavni sadržaj
Trčanje	- stjecanje znanja o individualnom doziranju volumena opterećenja u skladu s osobnim potencijalnim mogućnostima	Ciklično kretanje različitim tempom do 10 minuta Trčanje kratkih dionica 20 - 40 m iz niskog starta Trčanje dužih dionica s visokim startom 60 do 80 m Štafetno trčanje – tehnika primopredaje palice, odozdo Individualna dostignuća, 100, 1000 m Poligoni s preprekama
Skokovi	- povećanje sposobnosti i umijeća svladavanja različitih prepreka	Skok u dalj koračnom tehnikom – 1,5 korak Skok u vis «flop» tehnikom Individualna motorička dostignuća
Bacanje		Bacanje medicinke od 3 kg

		<p style="text-align: center;">suvanjem</p> <p>Bacanje loptica u dalj različitih težina s gađanjem ciljeva</p>
Penjanje, vis, upori, potpori i kovrtljaj i	<ul style="list-style-type: none"> - povećanje sposobnosti i umijeća svladavanja različitih prepreka i snalaženja prostoru 	<p>Penjanje rukama po raznim spravama</p> <p>Stoj na rukama kolut naprijed Njih u potporu i uporu na ručama</p> <p>Saskok u prednjihu s okretom za 180°- ruče</p> <p>Naupor zavjesom o potkoljeno - preča</p> <p>Kovrtljaj nazad iz upora prednjeg – preča</p> <p>Sklopka s povišenja (s vrata)</p> <p>Sklopka s glave</p>
Preskoci	<ul style="list-style-type: none"> - povećanje sposobnosti i umijeća svladavanja različitih prepreka 	<p>Raznoška sa zanoženjem</p> <p>Zgrčka sa zanoženjem</p> <p>Prekopit s osloncem ruku preko sprave u širinu</p>
Borilačke vježbe	<ul style="list-style-type: none"> - usvajanje određenog fonda motoričkih informacija prijeko potrebnih za djelotvorno rješavanje potreba razvoja i očuvanja zdravlja, rješavanje svakodnevnih motoričkih zadataka, a posebice zadaća u posebnim situacijama (elementarne nepogode) i dr.; 	<p>Padovi: naprijed, nazad i u stranu</p> <p>Bacanje: preko ramena, nožno i ručno</p> <p>Zahvati držanja</p> <p>Obrana od udaraca, zahvata držanja i gušenja</p>
Plesne strukture	<ul style="list-style-type: none"> - usvajanje različitih plesnih struktura radi 	<p>Društveni plesovi: valcer, polka</p> <p>Izbor plesova iz okruženja</p>

	<p style="text-align: center;">lakše društvene komunikacije i sadržajnijeg korištenja slobodnog vremena</p>	
Igre	<ul style="list-style-type: none"> - razvijanje pravilnih stavova prema događanjima u športu, te poduzimanje mjera za čuvanje i promicanje športa - teorijsko-praktično osposobljavanje odraslih polaznika za stalnu primjenu odgovarajućeg sportsko rekreacijskog vježbanja kao dijela kulture življenja i sadržajnijeg korištenja slobodnog vremena 	<p>Elementarne i štafetne igre Vođenje lopte lijevom i desnom rukom s promjenom brzine i smjera kretanja (R i K) Hvatanje i dodavanje lopte jednom i objema rukama u mjestu i kretanju s promjenom brzine i smjera kretanja (R i K) Pobiranje lopte jednom rukom uz pomoć druge i objema rukama odozdo (R i K) Ubacivanje lopte u koš iz kretanja, nakon vođene ili dodane lopte polaganjem i skok šutom (K) Igra na dva koša s primjenom pravila (K)</p> <p>Udarci na vrata s mjesta i iz kretanja (R) Sustavi igre u napadu (R) Sustav obrane 6:0; 5:1 (R) Vođenje lopte unutarnjim i vanjskim dijelom hrpta stopala s promjenom brzine i pravca kretanja (N) Udarci sredinom hrpta stopala i unutarnjom stranom stopala (N) Primanje lopte unutarnjom stranom stopala (N) Dodavanje lopte nogom (N) Oduzimanje lopte: prednje (N) Igra "mali nogomet" Odbijanje lopte objeručno donje i vršno, srednje i visoko iz osnovnog odbojkaškog stava i kretanja (O) Gornji (tenis) servis (O) Smeč iz zaleta sunožnim odrazom (O) Igra preko mreže s primjenom pravila (O) Igra – taktika igre u obrani i napadu (K,R,O,N)</p>

Opće priprem ne vježbe	<ul style="list-style-type: none"> - steći obavijesti o stvaranju, upotrebi i prijenosu energetskih tvari te čuvanju i promicanju zdravlja pojedinca 	<p>Pripremne vježbe za povećanje mišićne mase i motoričkih i funkcionalnih sposobnosti primjenom dinamičkih vježbi u serijama sa i bez opterećenja</p>
---------------------------------------	---	--

I. RAZRED

Učenice

Nastavna cjelina	Očekivani rezultati	Nastavni sadržaj
Trčanje	<ul style="list-style-type: none"> - steći znanja o individualnom doziranju volumena opterećenja u skladu s osobnim potencijalnim mogućnostima 	<p>Ciklično kretanje različitim tempom do 8 minuta Trčanje kratkih dionica «leteće» 20 do 40 m Trčanje dužih dionica s visokim startom 60 do 80 m Štafetno trčanje – tehnika primopredaje palice, odozdo Individualna dostignuća, 800 m Poligoni s preprekama</p>
Skokovi	<ul style="list-style-type: none"> - povećanje sposobnosti umijeća svladavanja različitih prepreka 	<p>Skok u dalj koračnom tehnikom - 1,5 korak Skok u vis opkoračnom tehnikom (stradle) Individualna motorička dostignuća</p>
Bacanje		<p>Bacanje medicinke od 2 kg suvanjem Bacanje loptica u dalj i u cilj</p>
Vis, upor, penjanje	<ul style="list-style-type: none"> - povećanje sposobnosti i umijeća svladavanja različitih prepreka 	<p>Njihom strance premah odnožno na nižu pritku (R) Klimom premah zgrčeni (R) Iz visa ležećeg prednjeg uzmah na višu pritku odrivom jedne noge (R) Više premeta strance povezano Stoj na rukama, kolut naprijed Penjanje na</p>

		mornarskim ljestvama
Ravnotežni položaj	- stjecanje sigurnosti kretanja na određenoj visini i suženoj podlozi	Naskok u upor čučeći, galop naprijed, otvoreno-zatvoreni poskok, «mačji» skok, «leteći» skok, okreti u čučnju i usponu na obje noge za 180° - greda 40, 80 cm Više elemenata povezano – greda 40, 80 cm
Preskoci, poskoci	- povećanje sposobnosti i umijeća svladavanja različitih prepreka	Odbočka u lijevu i desnu stranu Skokovi uvito na elastičnom stolu Pružen skok s okretom za 180° (mini trampolin)
Plesne strukture	- usvajanje različitih plesnih struktura radi lakše društvene komunikacije i sadržajnijeg korištenja slobodnog vremena	Kruženje rukama u čeonoj, bočnoj i vodoravnoj ravnini obručem, loptom, vijačom u mjestu i kretanju Zamasi i kruženja pruženom nogom u čeonoj i bočnoj ravnini Križni okreti «valom» za 180° i 360° u obje strane Spiralni okret u lijevu i desnu stranu Poskoci vijačom u kretanju pruženom nogom u prednoženju, zanoženju i odnoženju Poskoci u mjestu prednoženjem zanoženjem i odnoženjem uz bacanje i hvatanje lopte «Jelenji» skok Korak valcera, poloneze; kretanje u obje strane uz rad nogu i ruku u raznim tlocrtnim oblicima. Realizacija kretnjom 2/4, 3/4 i 4/4 ritmičnog obrasca Društveni plesovi: valcer, polka Izbor narodnih tradicijskih plesova iz okruženja Povezati više elemenata u male sastave – koreografije uz glazbu u trajanju do 45 sec.
Borilačke vježbe	- usvajanje određenog	Padovi: naprijed,

	<p>fonda motoričkih informacija prijeko potrebnih za djelotvorno rješavanje potreba razvoja i očuvanja zdravlja, rješavanje svakodnevnih motoričkih zadataka, a posebice zadaća u posebnim situacijama</p>	<p>nazad i u stranu Bacanje: preko ramena, nožno i ručno Zahvati držanja</p>
Igre	<ul style="list-style-type: none"> - razvijanje pravilnih stavova prema događanjima u športu, te poduzimanje mjera za čuvanje i promicanje športa - teorijsko-praktično osposobljavanje odraslih polaznika za stalnu primjenu odgovarajućeg sportsko rekreacijskog vježbanja kao dijela kulture življenja i sadržajnijeg korištenja slobodnog vremena 	<p>Elementarne i štafetne igre Vođenje lopte lijevom i desnom rukom s promjenom brzine i smjera kretanja (R i K) Hvatanje i dodavanje lopte jednom i objema rukama u mjestu i kretanju s promjenom brzine i smjera kretanja (R i K) Pobiranje lopte jednom rukom uz pomoć druge i objema rukama odozdo (R i K) Ubacivanje lopte u koš iz kretanja, nakon vođene ili dodane lopte polaganjem i skok šutom (K) Igra na dva koša s primjenom pravila (K) Udarci na vrata s mjesta i iz kretanja (R) Sustavi igre u napadu (R) Sustav obrane 6:0, 5:1 (R) Odbijanje lopte donje i vršno, srednje i visoko iz osnovnog odbojkaškog stava i kretanja (O). Gornji (tenis) servis (O). Smeč iz zaleta sunožnim odrazom (O). Igra preko mreže s primjenom pravila (O). Igra – taktika igre u obrani i napadu (K,R,O)</p>
Opće pripremne vježbe	<ul style="list-style-type: none"> - steći obavijesti o stvaranju, upotrebi i prijenosu energetskih tvari te čuvanju i promicanju zdravlja pojedinca 	<p>Primjenom submaksimalnih dinamičkih podražaja i eksplozivnih dinamičkih podražaja, utjecati na povećanje mišićne mase, posebno mišića trupa.</p>

POSEBNI PROGRAMI

Škole koje imaju uvjete za izvođenje dopunskog športskog programa trebaju ugraditi u operativni program elemente toga športa, odnosno aktivnosti kao što su: badminton, stolni tenis, tenis, plivanje, skijanje, koturaljkanje, aerobik i drugo.

METODIČKE UPUTE

Učenicima strukovnih škola, polaznicima programa niže stručne spreme često s povećanim statičkim ili jednostranim tjelesnim opterećenjem treba ponuditi aktivnosti s kojima će, programiranim tjelesnim vježbanjem i kineziološkim sadržajima, brže doći do oporavka organizma od štetnih i statičkih utjecaja rada, kao i do pravilnog rasta i razvoja u ovoj dobi. U izboru aktivnosti treba dati prednost onim sadržajima koje će učenici moći usvojiti prema osobnoj motivaciji s ciljem osposobljavanja za cjeloživotno bavljenje kineziološkim aktivnostima (badminton, stolni tenis, tenis, aerobik, ples, odbjorka i drugo).

U postojećem fondu sati u jednogodišnjim zanimanjima niže stručne spreme poželjno je program izvoditi u odnosu između pojedinačnoga i skupnoga športa i dopunskoga programa u omjeru 1:1:1. Škole koje organiziraju praktičnu nastavu u školskim radionicama, mogu jednim dijelom ostvarivati dopunski program tjelesne i zdravstvene kulture u tjednu praktične nastave.

Predmet tjelesna i zdravstvena kultura po svojoj strukturi i programskim sadržajima u odnosu na druge predmete treba biti relaksirajući te se preporučuje sljedeće:

- Iz okvirnog nastavnog plana i programa tjelesne i zdravstvene kulture koji je svojevrsni "izbornik" odabirati nastavne cjeline i teme koje se objektivno mogu ostvariti u školi, poštujući potrebe učenika u svakoj pojedinoj školi vezane za vrstu zanimanja.
- Programska neprekidnost mora se poštivati radi kvalitetnijeg i trajnijeg usvajanja motoričkih informacija i utjecaja na transformacijske procese, osobito na motoričke i funkcionalne sposobnosti.
- U nastavnom procesu posebice voditi brigu o primjerenom doziranju, distribuciji i kontroli volumena opterećenja na satu.
- Voditi brigu o optimalnom korištenju raznovrsnih nastavnih sredstava i pomagala.
- Praćenje i vrednovanje rada učenika provoditi uvažavajući aktualno stanje njihova antropološkog statusa, realne mogućnosti svakog pojedinog učenika i njegov cjelokupni napredak tijekom školske godine.

Kadrovske uvjeti: profesor fizičke kulture, VSS

Nastavni predmet: Vjeronauk**Razred: prvi (1)****Tjedni (ukupni) fond sati:**

Razred	1	2
Broj sati	1 (32)	-

Uvod

Katolički vjeronauk u nižim srednjim školama želi na sustavan način učenicima pružiti objektivnu mogućnost upoznavanja i usvajanja temeljnih istina kršćanske vjere, morala, kršćanske duhovnosti i života na pojedinačnoj i zajedničkoj razini. On im želi omogućiti dozrijevanje vjere i osobni rast u vjeri potičući procese cjelovita vjerskoga odgoja koji učenicima omogućuje da svoju vjeru što bolje upoznaju, istinski dožive, radosno prihvate i u životu posvjedoče. Posebno je to važno u prvim godinama srednje škole i procesima izgradnje njihovog ukupnog identiteta koji se ostvaruje na područjima njihovog tjelesnoga, afektivnoga, moralnoga i duhovnoga odrastanja. Vjeronauk im u tom razdoblju, unatoč nekim poteškoćama i granicama koje prate njihovo odrastanje i ukupnu formaciju, želi pružiti cjelovitu sliku o njima samima i svijetu u kojem žive povezujući skladno pitanja kršćanske vjere i života s konkretnim pitanjima i problemima koja sami učenici osjećaju i postavljaju u tom razdoblju. Vjeronauk u školi svoje odgojne i obrazovne procese, ciljeve i sadržaje povezuje s odgojno-obrazovnim ciljevima same demokratske škole kao odgojno-obrazovne zajednice, kao i s cjelinom školskoga kurikuluma koji bi trebao omogućiti odgojno-obrazovni sklad svih nastavnih predmeta koji na prvo mjesto stavljuju osobu učenika, odnosno cjelovit odgoj ljudske osobe, zatim njegov odgoj za socijabilnost i socijalno smještanje i napokon spremanje za preuzimanje odgovorne zadaće u društvu stjecanjem profesionalnih sposobnosti i umijeća. U svemu tome treba imati u vidu osobite ciljeve i sadržaje koji se nude učenicima nižih srednjih škola kao i odgojno-obrazovni koncept koji naglasak stavlja na konkretan rad i aktivnosti učenika, ali i na onaj nužni opseg redovite nastave koji vodi stjecanju objektivnih i formalnih znanja u procesima učenja i poučavanja koji su neophodnu u suvremenom životu i društvu.

Stoga katolički vjeronauk u nižim srednjim školama nastoji učenicima pružiti poznавanje istina katoličke vjere, morala, njezine tradicije i vjersko-odgojne posebnosti u srazmjeru s vlastitostima, sposobnostima i interesima učenika te dobi potičući razvoj njihovih općeljudskih i kršćanskih sposobnosti razmišljanja i djelovanja, njihovu etičko-moralnu svijest, moralne vrijednosti i stavove, izgrađen kritičan odnos prema životu i svijetu. Osim izgradnje vlastite osobnosti i sposobljavanja za konkretan život u Crkvi i društvu u kojem će preuzimati različite dužnosti i odgovornosti, učenike se želi odgajati za poštovanje i iskreni susret i dijalog sa svim ljudima, kršćansko zajedništvo, ekumenizam i dijalog.

Mladež ove dobi prolazi kroz kritična razdoblja svoga odrastanja pa je nužno da upoznaju povijesno-kulturalnu stvarnost u kojoj žive, općenite etičke i moralne probleme te nauk, načela i vrednote katoličke vjere. Vjeronauk im na poseban način, po načelu vjernosti Bogu i čovjeku, želi omogućiti traganje za temeljnim pitanjima smisla života, odgajati ih za evanđeoska pravila života, poticati molitveni i sakramentalni život, približiti neke važne činjenice života i tradicije Katoličke crkve kroz njezinu povijest radi skladna i cjelovita vjerskoga odgoja. Isus Krist, njegov lik, život i djelo, Sveti pismo, nauk i tradicija katoličke Crkve, ključ su i tumač ukupna kršćanskoga odgoja u kojem mladež ove dobi može naći i nalazi pravu i cjelovitu istinu o općeljudskom i kršćanskom životu, istinski put i istinski život.

Program je namijenjen nižim dvogodišnjim srednjim školama. Program i prvoga i drugoga godišta ima po 20 kataloških tema, i to 16 obvezatnih i 4 izborne, koje su donesene u šest nastavnih cjelina. Prvih pet nastavnih cjelina donosi obvezatne sadržaje a šesta izborne

sadržaje. Svaka se nastavna cjelina sastoji od tri do pet nastavnih ili kataloških tema, a sve one čine jedinstven sustav odgojno-obrazovnih ciljeva i sadržaja pojedinoga godišta u povezanosti obaju godišta u jednu odgojno-obrazovnu cjelinu.

Za obradu kataloških tema predviđa se od jednoga do dva nastavna sata. Svaku nastavnu cjelinu prate vjeronaučni odgojni i obrazovni ciljevi, naznačuju se bitni tematski sadržaji, daju neke didaktičke upute i prijedlozi za vrednovanje. Za ostvarivanje postavljenih vjeronaučnih ciljeva potrebno je ne samo nastojanje oko sustavna izlaganja i usvajanja jasnih i temeljenih sadržaja katoličke vjere nego i aktivno sudioništvo i stvaralački rad učenika u nastavi tako da vjeronaučna nastava u školi bude usmjerena na učenika i integriana, suradnička i stvaralačka. Imajući na umu mogućnost upotrebe brojnih didaktičkih modela, oblika i metoda za ostvarivanje stvaralačke i suradničke nastave, nastavnici će se u odgojno-obrazovnom procesu služiti raznovrsnim didaktičkim aktivnostima, od kojih su neke, kao primjer, navedene i u ovom programu. Dok će jednom prilikom koristiti razne biblijske, crkvene, povijesno-kulturalne ili druge prikladne dokumente drugi će puta upotrijebiti doprinose iz dnevnog, tjednog ili mjesecnog tiska kao i one koji su plod pojedinačnog ili grupnog istraživanja unutar samog predmeta vjeronauka ili su nastali u multidisciplinarnom odnosno interdisciplinarnom procesu korelacije s drugim predmetima i disciplinama.

Ovaj dvogodišnji vjeronaučni Program žurno je rađen prema odredbi Ministarstva znanosti, obrazovanja i športa RH radi stvaranja dvogodišnjih srednjih škola u kojima je reducirana redovna nastava iz svih nastavnih predmeta pa se tako i katolički vjeronauk u njima za sada ostvaruje jedan sat tjedno, tj. 35 nastavnih sati vjeronauka godišnje. Program ujedno slijedi i interpolira dosadašnja iskustva vjeronaučne nastave u srednjim školama nastojeći izdvojiti one sadržaje, odgojne ciljeve i teme koje su prikladne potrebama učenika dvogodišnjih nižih strukovnih škola.

Zadaci:

- snažnije upoznavati i doživljavati vlastiti svijet;
- suočiti se s temeljnim pitanjima o porijeklu, završetku i smislu života;
- spoznati religioznu dimenziju postojanja, uključujući potrebu za znanstvenim i cjelovitim pristupom svijetu i smislu postojanja u njemu;
- upoznati ostale kršćanke vjeroispovijedi promičući ekumensko zajedništvo;
- odgovorno se kritički suočiti s drugim religijama promičući dijalog i poštovanje;
- otkriti posebnost biblijske objave koja se događa u konkretnoj povijesti;
- proširiti egzistencijalne i religijske vidike u svjetlu ostvarenje životnih vrijednota;
- biti zauzeti graditelji vlastitog života na temelju osobnog suočenja s Isusom Kristom (koji je Alfa i Omega, Početak i Svršetak cjelokupne stvarnosti).

Sadržaj:

Nastavna cjelina	Očekivani rezultati	Nastavni sadržaj
1. Otkrivam sebe na putu života	<ul style="list-style-type: none"> - prihvatići sebe kao jedinstvenu osobu - osobno se, životno i konkretno otvoriti pitanju smisla - prihvatići i shvatiti fizičke promjene u vlastitom životu 	Otkrivati istinu o vlastitom životu Hod do zrelosti – stil života Živjeti i raditi kao protagonist
2. Vjera i nade na putu moga života	<ul style="list-style-type: none"> - razriješiti dvojbu „vjera ili znanost“ i posvijestiti važnost jednog i drugog - otkrivati čovjekov poziv sustvaratelja - upoznati svijet i govor Biblije 	Živjeti u vjeri i nadi Vjera i/ili znanost. Između kaosa i reda Čovjek – slika Božja i sustvaratelj Božja riječ na putu života

3. Čvrsto stajati na Kristovu putu	<ul style="list-style-type: none"> - prihvatići Kristovu poruku kao ispunjenje temeljnih čovjekovih težnji - razvijati stav otvorenosti i prihvaćanja Isusove spasenjske poruke - osobno se suočiti s Isusom Kristom i stjecati iskustvo prijateljstva s Isusom 	Isus pokazuje put u život Isus – Spasitelj i Otkupitelj Tko je Isus Krist za mene?
4. U zajednici vjere i ljubavi	<ul style="list-style-type: none"> - prepoznati prisutnost Duha Svetoga u Crkvi - otkrivati vlastito mjesto unutar kršćanske zajednice - upoznati obilježja sekti i metode njihova djelovanja - proučiti najvažnije sekte 	Crkva je zajednica vjere i ljubavi Crkva danas – Crkva u budućnosti Na tržnici religioznih ponuda (sekte)
5. Put suradnje i odgovornosti	<ul style="list-style-type: none"> - stvarati stav odgovornosti za kršćansko angažiranje u svijetu - shvatiti nužnost moralnosti i moralnih zakona 	Život po Božjim pravilima Suradnja za bolji svijet Nasilje, kriminalitet i kazna
6. Izborne teme	<ul style="list-style-type: none"> - logički i ispravno shvatiti osnovne etičke pojmove - prihvatići odnos prema Bogu kao temelj, sredstvo i cilj ostvarenja osobe - shvatiti pojam grijeha (prenošenje i posljedica) <p>Posvijestiti sakramente kao temelj vjere</p>	Temelji kršćanske vjere Spasenje i grijeh Čovjek – polazište etičkog razmišljanja Čovjek i ostvarenje sreće

Nastavni predmet: Etika

Razred: prvi (1)

Tjedni (ukupni) fond sati:

Razred	1	2
Broj sati	1 (32)	-

CILJEVI I ZADACI OBRAZOVNOG PROGRAMA

Osim općih ciljeva, znanja i određenih socijalnih vještina, te stavova za osobni razvoj i daljnje učenje, obrazovni program učenicima bi trebao omogućiti:

- znanja o tome što je moral, a što je etika, te kako se ta znanja mogu primijeniti u njihovu osobnom životu i životnoj zajednici
- znanja o čovjeku kao osobi koja je u potrazi za svojim identitetom
- znanje o socijalnim vještinama koje su u funkciji stvaranja identiteta, odrastanja i sazrijevanja
- znanja o čovjeku kao građanskem subjektu, njegovim osobnim i političkim pravima
- znanja o društvu i državi
- znanja koja povezuju sadržaje etike s drugim područjima kao što su znanost i religija

KORELACIJE S DRUGIM NASTAVNIM PREDMETIMA:

- hrvatski jezik i književnost

- povijest
- geografija

NASTAVNE METODE I METODIČKI OBLICI RADA

- rad na izvornom tekstu (npr. novinski članak, odlomak iz literature i sl.)
- rad u grupama, suradničko učenje, predavanje, učenje raspravljanju, argumentiranju, komentiraju itd.

MJESTO IZVOĐENJA NASTAVE

- rad u učionici, školskoj knjižnici i izvan učionice (npr. posjet muzeju, gradskoj upravi, javnom događaju i sl.)

NASTAVNA SREDSTVA I POMAGALA

- tekstualna
- audiovizualna

PROVJERAVANJE ZNANJA

- **Topli medij:** usmeno ispitivanje, izlaganje sadržaja vlastitih uradaka,...
- **Hladni medij:** pisano ispitivanje (pisanje o zadanoj temi, o zadanim pitanjima, domaće zadaće, pisana provjera jednom u polugodištu)
- **Zalaganje učenika na satu:** nagrada učenika za svaki koristan i svrhovit trud

PRIMJEDBE I PRIJEDLOZI:

- **Objektivnost:** Program daje ustupak tome da ga nastavnici oblikuju po vlastitoj mjeri s obzirom na njegove glavne odrednice. Principijelno jednaki ciljevi svake nastavne cjeline moduliraju se ad hoc prema osobitostima svake lekcije (uze nastavne cjeline). Sukladno tome odabiru se i korelacije s drugim nastavnim predmetima (curriculum).
- **Subjektivnost:** Inventivnost nastavnika u oblikovanju i primjeni programa trebala bi biti na prvome mjestu u nastavnoj praksi.

Sadržaj:

- I. tema: U potrazi za identitetom, problemi odrastanja i sazrijevanja (12 sati)
- II. tema: Čovjek kao građanin, osobna i politička prava (11 sati)
- III. tema: Pojedinac, društvo i država (11 sati)

Prvo polugodište: 14 sati

Drugo polugodište: 20 sati

U potrazi za identitetom, problemi odrastanja i sazrijevanja

Pojam identiteta: odnos prema sebi i prema drugima

Izazovi odrastanja i sazrijevanja

Obitelj kao mjesto odrastanja i sazrijevanja

Pojam vrijednosti i normi te svrhovitog djelovanja

Problem vrline i savjesti

Čovjek kao građanin, osobna i politička prava

Pojam slobode: čovjek kao građanski subjekt,

Deklaracija o pravima čovjeka i građanina

Pojmovi *pravo – odgovornost - dužnost*

Pojam ljudskih prava u trima generacijama ljudskih prava,

Pojam politike i političkih prava

Pojedinac, društvo i država

Pojmovi *društvo, država, narod i nacija* u odnosu spram djelovanja pojedinca

Kroz pojam *društvo* konstituiraju se temeljni bioetički i ekoetički pojmovi i događaji (problem pitke vode, iskrčivanje šuma, učinak staklenika, korištenje pesticida u poljoprivredi, problem održivog razvoja, bolesti vezane uz bioetičke i ekoetičke probleme, transplantacije, eutanazija,...

Oni događaji i problemi koje možemo tematizirati pitanjem: ono što znanost i tehnologije znaju, odnosno mogu učiniti, da li to i smiju učiniti?

Nastavni predmet: Engleski jezik

Razred: prvi (1)

Tjedni (ukupni) fond sati:

Razred	1	2
Broj sati	1 (32)	-

UVOD

U okolnostima medijske i komunikacijske umreženosti i povezanosti globalnih razmjera i rastućih međunarodnih, interkulturalnih kontakata na privatnome i profesionalnom planu, znanje stranih jezika predstavlja jednu od *ključnih kompetencija (osnovnih umijeća)* koje pojedinac treba steći kako bi poboljšao svoje mogućnosti tijekom obrazovanja i u sve dinamičnijem svijetu rada. Znanje stranoga jezika doprinosi porastu osobne mobilnosti i zapošljivosti, omogućava ravnopravno i kritičko pribavljanje informacija, korištenja izvora znanja i dr.

SVRHA I CILJEVI SUVREMENE NASTAVE STRANIH JEZIKA

Koncepcija plana i programa engleskog jezika za za nižu stručnu spremu oslanja se na teorijske odrednice i ciljeve suvremene nastave stranih jezika i na razine kompetencije komunikacijske uporabe stranoga jezika razrađene u *Zajedničkom europskom referentnom okviru za jezike: učenje, poučavanje, vrednovanje*.

Cilj suvremene nastave stranih jezika usmena je i pisana komunikacijska kompetencija. Nastava stranih jezika usmjerena je na učenika kao subjekta nastavnoga procesa i na stjecanje uspješnih strategija učenja kao temelj razvoj njegove samostalnosti i za cjeloživotno učenje.

Istdobno, otvaranjem prozora u neke nove i drugačije kulture, razvijanjem tolerancije, učenja u suradnji s drugima, poštovanja drugoga, nastava stranih jezika zaokružuje refleksiju okvirnih uvjeta života zajednice jezika, odnosa prema stranome i stranosti, ali i prema vlastitoj kulturi i promiče sociokulturalnu i interkulturalnu kompetenciju.

Razine jezične kompetencije

Po završetku jednogodišnjega programa niže stručne spreme učenici u osnovnim područjima jezičnih djelatnosti u engleskom jeziku mogu ostvariti razinu A1+:

Razumijevanje	Slušanje	<ul style="list-style-type: none">• razumijeti poznate izraze i jednostavne fraze vezane uz svakodnevni život i neposredno okruženje
	Čitanje	<ul style="list-style-type: none">• razumjeti kratke obavijesti, jednostavna pisma i druge kratke tekstove o poznatim sadržajima
Govor	Govorna interakcija	<ul style="list-style-type: none">• uz pomoć sugovornika komunicirati u jednostavnim, svakodnevnim situacijama neposredne i jednostavne razmjene informacija o poznatim temama i aktivnostima• reći što voli a što ne voli, objasniti zašto mu se nešto sviđa ili ne sviđa
	Govorna produkcija	<ul style="list-style-type: none">• jednostavnim riječima opisati ljudi, stvari ili svakodnevne aktivnosti
Pisanje	Pisanje	<ul style="list-style-type: none">• napisati kratku poruku, jednostavno osobno pismo i sl.• ispuniti obrasce s osobnim podacima

Postizanje ovih kompetencija pretpostavlja uporabu otprilike 800 leksičkih jedinica te osviještenu uporabu osnovnih gramatičkih struktura. Pod osviještenom uporabom podrazumijeva se da učenik može riješiti gramatičke zadatke ili ispraviti pogrešku u govoru i pismu ako ga netko upozori, ali se ne traži da gramatičke strukture upotrijebi bez pogreške u slobodnom govoru i pisanju.

I RAZRED

1. ZNANJA

1.1 LEKSIČKA PODRUČJA

Leksička područja u okviru predviđenih jezičnih funkcija:

pozdravi, predstavljanje, komunikacijski obrasci pri susretu, uljudno ophođenje, oslovljavanje, iznošenje osobnih podataka o sebi i poznatim osobama (priatelji, šira obitelj, odnosi u obitelji), problemi mlađih, učenje stranih jezika, višejezičnost kod nas i u Evropi, zanimanja, obrazovanje, različiti izvori informacija, Internet kao izvor informacija, upute za uporabu i rukovanje, ekologija, osobna uvjerenja

1.2 GRAMATIČKE STRUKTURE

Gramatika se uvodi i uvježbava i na komunikacijskim uzorcima, ciklički se ponavlja i utvrđuje, a metajezik se koristi u sklopu struktura propisanih programom. Gramatičke strukture uspoređuju se sa sličnima u hrvatskom jeziku.

Glagoli

- *present simple / continuous /present perfect* (tvorba, oblici, uporaba i razlikovanje uporabe)
- *past simple / continuous* (tvorba, uporaba, oblici)
- *simple future / going to future* za izricanje buduće radnje
- modalni glagoli: proširivanje znanja o uporabi i oblicima (*can/could, be able to, may/might, must/have to, ought to, shall/should, will/would*)
- pasiv osnovnih glagolskih vremena (*simple present i past*) tvorba, oblici i uporaba

Zamjenice

- osobne zamjenice
- odnosne zamjenice (*who, which, that, whose*)
- povratne zamjenice (*myself*)
- posvojni pridjevi i posvojne zamjenice i razlike u obliku i uporabi
- neodređene zemjenice

Imenice

- jednina i množina imenica – pravilnih i nepravilnih
- proširivanje znanja o brojivim i nebrojivim imenicama
- glagolske imenice

Članovi

- neodređeni član *a/an*
- određeni član *the*
- uporaba člana uz gradivne imenice, vlastita imena i zemljopisne pojmove

Pridjevi

- posvojni pridjevi i posvojne zamjenice i razlike u obliku i uporabi
- proširivanje znanja o stupnjevanju pridjeva
- razlikovanje pridjeva od priloga u uporabi, tvorbi i mjestu u rečenici

Prilozi

- prilozi načina (tvorba i uporaba)
- prilozi mjesta, vremena, učestalosti i njihovo mjesto u rečenici

Brojevi

- ponavljanje glavnih i rednih brojeva, čitanje datuma, godina, pisanje i čitanje adresa, telefonskih brojeva i sl.

Rečenice

- neupravne molbe i zapovijedi
- redoslijed riječi u rečenici (SVO)
- subjektna i objektna pitanja s *who i what*

Na razini prepoznavanja

- vremenske rečenice
- *Question tags*
- upravni i neupravni govor s glagolima u glavnoj rečenici u *present tensu*

1.3. JEZIČNE FUNKCIJE (OBRAZOVNI ISHODI)

U okviru obrađenih tema i jezičnih struktura:

- pozdravljanje
- oslovljavanje
- predstavljanje sebe i drugih
- postavljanje/odgovaranje na pitanja
- izražavanje dobi
- izražavanje količine i cijene
- prepričavanje događaja i radnji u sadašnjosti, prošlosti
- izražavanje raspoloženja
- izricanje ukusa i stava prema nečemu
- imenovanje predmeta, osoba i pojave
- opisivanje i uspoređivanje predmeta, osoba
- opisivanje pojava i situacija i određivanje odnosa između predmeta i osoba
- izricanje radnji
- izricanje odnosa u vremenu i prostoru
- izražavanje molbe
- izražavanje zahvale
- izražavanje želje
- izražavanje negodovanja i odobravanja, slaganja i neslaganja
- izražavanje zahtjeva, naredbe, obveza i dužnosti
- traženje i davanje informacija
- razumijevanje uputa za uporabu i rukovanje
- uporaba različitih izvora informacija

2. VJEŠTINE I SPOSOBNOSTI

2.1 JEZIČNE VJEŠTINE

2.1.1 SLUŠANJE

- razumijevanje izričaja i riječi koji su bitni učenicima
- razumijevanje informacija u jednostavnim svakodnevnim materijalima, poput promidžbenih poruka, jelovnika, prospekata, voznog reda i sl.
- razumijevanje kraćih i jednostavnijih osobnih pisama
- razumijevanje i izvršavanje uputa i kraćih i jednostavnijih naredbi
- povezivanje vidnoga i slušnoga jezičnog sadržaja
- raspoznavanje i razumijevanje fonoloških, ritmičkih, naglasnih i intonacijskih osobina engleskoga jezika
- razumijevanje pažljivo artikuliranoga govora sa
- stankama za asimiliranje značenja
- razumijevanje izjavnih rečenica i pitanja,
- razumijevanje osnovne namjere sugovornika
- globalno i selektivno razumijevanje teksta poznate tematike
- uočavanje specifičnosti izgovora i intonacije izvornih govornika i uočavanje razlika u izgovoru glasova i glasovnih skupina engleskoga jezika u odnosu na materinski jezik
- razumijevanje slovanih riječi (*spelling*)

REPRODUKCIJA, IZGOVOR

- sposobnost prepoznavanja, razlikovanja, razumijevanja i ponavljanja fonoloških, ritmičkih, naglasnih i intonacijskih osobina engleskoga jezika
- sposobnost pravilne reprodukcije obrađenih jezičnih sadržaja
- *spelling* (izgovor slova abecede)
- sposobnost opisivanja osoba, predmeta i situacija
- sposobnost opisivanja slikovnoga predloška
- iznošenje rezultata skupnoga ili pojedinačnog rada na projektu u sklopu obrađenih tema
- sposobnost prepričavanja tekstova/slijeda događaja u sklopu obrađenih tema
- verbalno uzvraćanje na verbalne i neverbalne poticaje u sklopu jednostavnijih jezičnih funkcija
- sposobnost postavljanja i odgovaranja na jednostavna pitanja u sklopu poznatih jezičnih struktura i tematskih sadržaja
- sudjelovanje u kraćim dijalozima u kojima učenici samostalno mijenjaju pojedine elemente
- sudjelovanje u dramatizacijama

2.1.3. ČITANJE

- pamćenje pismovne slike riječi i rečenica u sklopu obrađenih sadržaja
- uočavanje razlika između pisma i izgovora kod učestalih riječi
- sposobnost čitanja rečenica, dijalogu i tekstova u sklopu obrađenih sadržaja
- sposobnost prepoznavanja i razumijevanja poznatih imena, riječi i rečenica u kratkim pisanim uputama
- sposobnost razumijevanja i čitanja rečenica i tekstova o poznatim sadržajima
- sposobnost razumijevanja i čitanja poruka s razglednicama i obavijesti u svakodnevnim situacijama
- svladavanje rečenične intonacije
- čitanje fonetskih simbola

2.1.4. PISANJE

- uočavanje razlika između pisanja i izgovora kod učestalih riječi te razlika između pravopisa hrvatskoga i engleskog jezika
- prepisivanje rečenica/kraćih tekstova koji su prethodno obradeni
- pisanje poruka na razglednicama,
- osobnih podataka na obrascima
- nadopunjavanje teksta riječima koje nedostaju
- odgovaranje na pitanja i postavljanje pitanja
- pisanje vođenih i slobodnih sastavaka u sklopu prethodno usvojenih sadržaja
- pisanje riječi, rečenica i tekstova po diktatu
- pisanje ispita znanja u sklopu obrađenoga rječnika i struktura

2. 2 STRATEGIJE UČENJA I SLUŽENJA ZNANJEM

Tijekom prvoga razreda učenike bi trebalo osposobljavati za primjenu sljedećih strategija učenja i služenja postojećim znanjem:

- služiti se vizualnim elementima u svrhu memoriranja jezičnih sadržaja i kao pomoći pri razumijevanju
- zaključiti o značenju na osnovi jezičnih poticaja
- tražiti informacije prema nekom načelu
- predviđati i preispitivati prepostavke
- sastaviti listu prema nekom načelu

- ispuniti ili dopuniti tablicu
- mobilizirati predznanje putem asocijacija
- raditi bilješke
- uočiti i označiti pravilnosti i analogije
- razvrstavati prema pravilnostima i analogijama
- primijeniti pravilo
- provjeriti u gramatičkom pregledu
- služiti se rječnikom
- tematski usustavljavati leksik
- promjeniti perspektivu govornika
- sustavno/redovito ponavljati
- koristiti tehnike memoriranja
- služiti se znanjem hrvatskoga i stranog jezika
- uočiti i opisati korake koji vode do određenoga cilja
- odrediti vlastite ciljeve učenja i kontrolirati njihovo ostvarenje
- učiti u suradnji s drugima

3. NASTAVNE TEME I PRIJEDLOG NASTAVNIH CJELINA

NASTAVNE TEME	NASTAVNE CJELINE
Mladi u obiteljskom i društvenom okruženju	Odnosi među naraštajima Pripadnost skupini i izdvojenost
Europsko okruženje, multikulturalnost	EU Važnost učenja stranih jezika
Obrazovanje za budućnost	Zanimanja Uporaba različitih izvora informacija, Internet Jezik struke, upute za uporabu i rukovanje
Slobodno vrijeme	Glazba Poslovi u slobodno vrijeme i za vrijeme praznika

Treća nastavna tema (Obrazovanje za budućnost) predviđena je za jezik struke, što nastavnicima sugerira i otvara mogućnost da biraju tekstove i sadržaje vezane za specifičnu, konkretnu struku.

Nastavni predmet: Njemački jezik

Razred: prvi (1)

Tjedni (ukupni) fond sati:

Razred	1	2
Broj sati	1 (32)	-

UVOD

U okolnostima medijske i komunikacijske umreženosti i povezanosti globalnih razmjera i rastućih međunarodnih, interkulturnih kontakata na privatnome i profesionalnom planu, znanje stranih jezika predstavlja jednu od *ključnih kompetencija (osnovnih umijeća)*² koje pojedinac treba steći kako bi poboljšao svoje mogućnosti tijekom obrazovanja i u sve dinamičnijem svijetu rada. Znanje stranoga jezika doprinosi porastu osobne mobilnosti i zapošljivosti, omogućava ravnopravno i kritičko pribavljanje informacija, korištenja izvora znanja i dr.

² Usp. *Weißbuch zur allgemeinen und beruflichen Bildung: Lehren und Lernen. Auf dem Weg zur kognitiven Gesellschaft* (1995) <http://ec.europa.eu/education/doc/official/keydoc/lb-de.pdf>, str. 20

SVRHA I CILJEVI SUVREMENE NASTAVE STRANIH JEZIKA

Koncepcija plana i programa njemačkoga jezika za nižu stručnu spremu oslanja se na teorijske odrednice i ciljeve suvremene nastave stranih jezika i na razine kompetencije komunikacijske uporabe stranoga jezika razrađene u *Zajedničkom europskom referentnom okviru za jezike: učenje, poučavanje, vrednovanje* (Vijeće Europe, Vijeće za kulturnu suradnju; vidi pod 4.).³

Cilj suvremene nastave stranih jezika usmena je i pisana komunikacijska kompetencija. Nastava stranih jezika usmjerena je na učenika kao subjekta nastavnog procesa i na stjecanje uspješnih strategija učenja kao temelj razvoj njegove samostalnosti i za cjeloživotno učenje.

Istodobno, otvaranjem prozora u neke nove i drugačije kulture, razvijanjem tolerancije, učenja u suradnji s drugima, poštovanja drugoga, nastava stranih jezika zaokružuje refleksiju okvirnih uvjeta života zajednice jezika, odnosa prema stranome i stranosti, ali i prema vlastitoj kulturi i promiče sociokulturalnu i interkulturalnu kompetenciju.

Razine jezične kompetencije

Po završetku jednogodišnjega programa niže stručne spreme učenici u osnovnim područjima jezičnih djelatnosti u njemačkom jeziku mogu ostvariti razinu A1+:

Razumijevanje	Slušanje	<ul style="list-style-type: none">• razumijeti poznate izraze i jednostavne fraze vezane uz svakodnevni život i neposredno okruženje
	Čitanje	<ul style="list-style-type: none">• razumjeti kratke obavijesti, jednostavna pisma i druge kratke tekstove o poznatim sadržajima
Govor	Govorna interakcija	<ul style="list-style-type: none">• uz pomoć sugovornika komunicirati u jednostavnim, svakodnevnim situacijama neposredne i jednostavne razmjene informacija o poznatim temama i aktivnostima• reći što voli a što ne voli, objasniti zašto mu se nešto sviđa ili ne sviđa
	Govorna produkcija	<ul style="list-style-type: none">• jednostavnim riječima opisati ljude, stvari ili svakodnevne aktivnosti
Pisanje	Pisanje	<ul style="list-style-type: none">• napisati kratku poruku, jednostavno osobno pismo i sl.• ispuniti obrasce s osobnim podacima

Postizanje ovih kompetencija pretpostavlja uporabu otprilike 800 leksičkih jedinica te osviještenu uporabu osnovnih gramatičkih struktura. Pod osviještenom uporabom podrazumijeva se da učenik može riješiti gramatičke zadatke ili ispraviti pogrešku u govoru i pismu ako ga netko upozori, ali se ne traži da gramatičke strukture upotrijebi bez pogreške u slobodnom govoru i pisanju.

RVI RAZRED

1. ZNANJA

1.1 LEKSIČKA PODRUČJA

Leksička područja u okviru predviđenih jezičnih funkcija:

pozdravi, predstavljanje, komunikacijski obrasci pri susretu, uljudno ophodenje, oslovljavanje, iznošenje osobnih podataka o sebi i poznatim osobama (priatelji, šira obitelj, odnosi u obitelji), problemi mlađih, učenje stranih jezika, višejezičnost kod nas i u Europi, zanimanja, obrazovanje, različiti izvori informacija, Internet kao izvor informacija, upute za uporabu i rukovanje, ekologija, osobna uvjerenja

³ *Gemeinsamer Europäischer Referenzrahmen für Sprachen: lernen, lehren, beurteilen*. Berlin: Langenscheidt, 2001

Zajednički europski referentni okvir za jezike: učenje, poučavanje, vrednovanje. Zagreb: Školska knjiga, 2005

1.2 GRAMATIČKE STRUKTURE

- prezent pravilnih, nepravilnih, jednostavnih, složenih i povratnih glagola
- perfekt jednostavnih, složenih, pravilnih, nepravilnih i povratnih glagola vezanih uz tematska područja u jednini i množini s pomoćnim glagolima *haben* i *sein* (izuzev modalnih glagola) (jesni, niječni i upitni oblik)
- pomoćni glagoli u preteritu
- prezent i preterit modalnih glagola u jednini i množini (jesni, niječni i upitni oblik)
- zapovjedni način (2. lice jednine, 2. lice množine i uljudno obraćanje sa *Sie*)
- rekcija nekih učestalih glagola
- imenice s neodređenim i određenim članom u sva tri roda, u svim padežima jednine i množine
- osobne, posvojne, pokazne zamjenice u jednini i množini
- povratne zamjenice
- neodređene zamjenice: *jemand, niemand*
- neodređena zamjenica *man*
- upitna zamjenica: *wer, was, welcher/e/es, was für ein/e*
- pokazna zamjenica *dieser/e/es*
- upitne riječi: *wie, wo, wann, wieviel, wie viele, ...*
- stupnjevanje pridjeva i priloga
- opisni pridjevi kao dio predikata i prilozi u svim stupnjevima komparacije
- glavni brojevi
- neki prilozi mjesta, vremena, načina i uzroka
- neki prijedlozi s dativom, akuzativom, dativom i akuzativom
- negacija: *nicht, nein, kein/e*
- nezavisno složene rečenice s veznicima: *und, aber, oder, denn...*
- zavisno složene rečenice uz veznike: *weil, dass, wenn*

1.3. JEZIČNE FUNKCIJE (OBRAZOVNI ISHODI)

U okviru obrađenih tema i jezičnih struktura:

- pozdravljanje
- oslovljavanje
- predstavljanje sebe i drugih
- postavljanje/odgovaranje na pitanja
- izražavanje dobi
- izražavanje količine i cijene
- prepričavanje događaja i radnji u sadašnjosti, prošlosti
- izražavanje raspoloženja
- izricanje ukusa i stava prema nečemu
- imenovanje predmeta, osoba i pojave
- opisivanje i uspoređivanje predmeta, osoba
- opisivanje pojava i situacija i određivanje odnosa između predmeta i osoba
- izricanje radnji
- izricanje odnosa u vremenu i prostoru
- izražavanje molbe
- izražavanje zahvale
- izražavanje želje
- izražavanje negodovanja i odobravanja, slaganja i neslaganja
- izražavanje zahtjeva, naredbe, obveza i dužnosti
- traženje i davanje informacija
- razumijevanje uputa za uporabu i rukovanje
- uporaba različitih izvora informacija

2. VJEŠTINE I SPOSOBNOSTI

2.1 JEZIČNE VJEŠTINE

2.1.1 SLUŠANJE

- reagiranje na naputke i naredbe na njemačkom jeziku
- povezivanje vizualnoga (slikovnoga/pisanoga) i zvučnoga sadržaja
- globalno, selektivno i detaljno razumijevanje teksta
- slušanje izgovora i intonacije izvornih govornika (zvučni tekstovi)
- svladavanje razlika u izgovoru glasova i glasovnih skupina njemačkoga jezika u odnosu na hrvatski jezik

2.1.2 GOVORENJE

- **Govorna interakcija/ sudjelovanje u razgovoru**
 - verbalno reagiranje na verbalne i neverbalne poticaje u okviru jezičnih funkcija
 - postavljanje/odgovaranje na pitanja u okviru poznatih jezičnih struktura i tematskih sadržaja
 - reproduciranje i produciranje dijaloga u okviru poznate tematike
 - sudjelovanje u dramatizacijama i simulacijama dijaloških situacija
- **Govorna produkcija/ izražavanje u kontinuitetu**
 - reprodukcija monoloških tekstova u okviru poznate tematike
 - povezivanje elemenata priče pomoću aplikacija ili tekstualnih dijelova priče koje treba povezati u logičku cjelinu
 - imenovanje i opisivanje predmeta, osoba, radnji, situacija i događaja (sa ili bez slikovnoga predloška)
 - prepričavanje događaja
 - iznošenje rezultata individualnog i/ili skupnoga rada
- **Izgovor i intonacija**
 - izgovaranje specifičnih glasova njemačkoga jezika u riječima
 - reproduciranje rečenica s odgovarajućom rečeničnom intonacijom

2.1.3 ČITANJE

- globalno, selektivno i detaljno razumijevanje kraćih tekstova poznate tematike
- uočavanje osnovnih značajki različitih vrsta tekstova
- glasno čitanje tekstova
- pravilna uporaba rečenične intonacije

2.1.4 PISANJE

- ispunjavanje obrasca
- nadopunjavanje teksta riječima prema vizualnom/zvučnom predlošku
- nadopunjavanje dijelova teksta koji nedostaju
- pisanje čestitke, razglednice, pisama, poruka, SMS poruka, elektroničkih pisama
- pisanje diktata

2. 2 STRATEGIJE UČENJA I SLUŽENJA ZNANJEM

Tijekom prvoga razreda učenike bi trebalo osposobljavati za primjenu sljedećih strategija učenja i služenja postojećim znanjem:

- služiti se vizualnim elementima u svrhu memoriranja jezičnih sadržaja i kao pomoći pri razumijevanju
- zaključiti o značenju na osnovi jezičnih poticaja
- tražiti informacije prema nekom načelu
- predviđati i preispitivati pretpostavke
- sastaviti listu prema nekom načelu
- ispuniti ili dopuniti tablicu
- mobilizirati predznanje putem asocijacija
- raditi bilješke

- uočiti i označiti pravilnosti i analogije
- razvrstavati prema pravilnostima i analogijama
- primijeniti pravilo
- provjeriti u gramatičkom pregledu
- služiti se rječnikom
- tematski usustavljavati leksik
- promjeniti perspektivu govornika
- sustavno/redovito ponavljati
- koristiti tehnike memoriranja
- služiti se znanjem hrvatskoga i stranog jezika
- uočiti i opisati korake koji vode do određenoga cilja
- odrediti vlastite ciljeve učenja i kontrolirati njihovo ostvarenje
- učiti u suradnji s drugima

3. NASTAVNE TEME I PRIJEDLOG NASTAVNIH CJELINA

NASTAVNE TEME	NASTAVNE CJELINE
Mladi u obiteljskom i društvenom okruženju	Odnosi među naraštajima Pripadnost skupini i izdvojenost
Europsko okruženje, multikulturalnost	EU Važnost učenja stranih jezika
Obrazovanje za budućnost	Zanimanja Uporaba različitih izvora informacija, Internet Jezik struke, upute za uporabu i rukovanje
Slobodno vrijeme	Glazba Poslovi u slobodno vrijeme i za vrijeme praznika

Tijekom godine obrađuju se 4 nastavne teme. Treća nastavna tema (Obrazovanje za budućnost) predviđena je za jezik struke i mogućnost odabira sadržaja i tekstova vezanih za specifičnu, konkretnu struku.

Nastavni predmet: Poduzetništvo

Razred: prvi (1)

Tjedni i ukupni fond sati:

Razred	1	2
Broj sati	1 (32)	-

Cilj: Stjecanje osnovnih znanja o suvremenom poduzetništvu.

Zadaci programa:

- razlikovanje temeljnih pojmoveva vezanih uz poduzetništvo;
- upoznavanje mogućnosti poduzetništva kroz opće ciljeve i sustave vrijednosti;
- upoznavanje mogućnosti unapređenja i razvoja kroz odgovarajuće organiziranje poslovanja;
- razvijanje svijesti učenika o kreativnosti, inicijativi i preuzimanju rizika kao zahtjevima suvremenog poduzetništva;
- upoznavanje poduzetništva u Hrvatskoj.

Sadržaj

Nastavna cjelina	Očekivani rezultati	Nastavni sadržaj
1. Poduzetništvo i poduzetnik	Razlikovanje temeljnih pojmoveva u poduzetništvu. Razlikovanje načina organiziranja poslovanja kroz različite organizacijske oblike.	Definiranje sljedećih pojmoveva: poduzetništvo, poduzetnik, poduzeće, rizik, profit, prihod, rashod Glavne značajke poduzeća, vrste poduzeća, obrt

2. Mala poduzeća	Uočiti važnost malih poduzeća na tržištu, te navesti njihove doprinose u ostvarivanju tržišnih rezultata rada. Prepoznati prednosti i nedostatke malih poduzeća.	Mala poduzeća Obilježja malih poduzeća Prednosti i slabosti malih poduzeća Budućnost malih poduzeća
3. Ulazak u posao	Objasniti načine ulaska u posao. Odrediti karakteristike pojedinih načina ulaska u posao. Navesti izvore ideja za pokretanje biznisa.	Početak od nule kao način ulaska u posao Kupnja postojećeg biznisa Ugovor o franšizi Obiteljski biznis Ideje biznisa
4. Organizacijski oblici poduzeća	Prepoznati organizacijske oblike poduzeća i objasniti svaki oblik trgovačkog društva koji postoji i djeluje unutar Zakona o trgovačkim društvima.	Javno trgovačko društvo Komanditno društvo Dioničko društvo Društvo s ograničenom odgovornošću
5. Osnove poduzetništva u Hrvatskoj	Poznavanje glavnih institucija i zakonskih regulativa koji reguliraju poduzetništvo u Hrvatskoj. Poznavanje programa za poticaj poduzetništva.	Zakonska regulativa koja regulira problematiku poduzetništva (naglasak na obrt), nadležne institucije, servis Vlade RH Hitro. Hr .

Nastavni predmet: Matematika u struci

Razred: prvi (1)

Tjedni (godišnji) fond sati:

Razred	1	2
Broj sati	2 (64)	-

Sadržaj:

Nastavno područje	Očekivani rezultati	Nastavni sadržaji
1. Prirodni brojevi	Usvojiti pojam skupa N, kriterije i svojstva djeljivosti, određivanje najvećeg zajedničkog djelitelja i najmanjeg zajedničkog višekratnika.	Skup N, Računske operacije i svojstva Pojam djeljivosti Najveći zajednički djelitelj Najmanji zajednički višekratnik
2. Cijeli brojevi	Usvojiti pojam skupa Z, računanje s predznacima, računanje sa zgradama.	Skup Z, svojstva Računske operacije i svojstva Računanje sa zgradama
3. Racionalni brojevi	Usvojiti pojam skupa Q, računanje s razlomcima. Znati decimalni zapis racionalnog broja, računati s decimalnim brojevima uz upotrebu kalkulatora.	Skup Q , svojstva Računske operacije i svojstva Decimalni zapis rac. broja Računanje s decimalnim brojevima
5. Planimetrija	Razlikovati geometrijske likove i znati izračunati opseg i površinu	Trokut, krug, kružnica i četverokut,

	lika koristeći formule za opseg i površinu.	opseg i površina
6. Realni brojevi	Shvatiti pojam iracionalnog broja i ukupnost realnih brojeva. Znati zaokružiti decimalni broj na željeni broj decimala. Snalaziti se u koordinatnom sustavu na pravcu i u ravnini.	Pojam iracionalnih brojeva Skup R Koordinatni sustav na pravcu Koordinatni sustav u ravnini
7. Mjerne jedinice	Uspješno koristiti odgovarajuće mjerne jedinice. Pretvarati, razumjeti i koristiti mjerne jedinice koje nisu često u upotrebi.	Mjere za duljinu, površinu, volumen, masu, temperaturu, vrijeme itd.
8. Geometrijska tijela	Razumjeti pojam oplošja i volumena. Znati izračunati oplošje i volumen tijela prema formulama. Znati koristiti pojmove oplošja i volumena u praktičnim problemima iz struke (računanje potrebnog materijala, zapremine itd.).	Kocka Kvadar Prizme Piramide Valjak Stožac Kugla
9. Postotni, promilni i kamatni račun	Razumjeti pojam postotka. Znati ispravno koristiti formule za postotni, promilni i kamatni račun.	Pojam postotka Osnovni postotni i promilni račun Jednostavni kamatni račun
10. Plaća	Znati razliku između bruto i neto plaće. Znati čitati isplatnu listu.	Osnovni pojmovi vezani uz plaću (bruto i neto plaća, doprinosi, porez, prirez)
11. Izračun troškova	Poznavati strukturu troškova.	Troškovi izrade proizvoda ili uslugu, Izrada proračuna za jednostavni posao

Nastavni predmet: Brodske dizalice

Razred: prvi (1),

Tjedni (ukupni) fond sati:

Razred	1	2
Broj sati	4 (128)	-

Zadaci:

- steći potrebna znanja o ukrcavanju i iskrcavanju brodova;
- znati sigurno rukovati brodskom dizalicom;
- upoznati vrste i karakteristike brodskih tereta;
- upoznati tehnologiju rada u luci;
- znati održavati brodsку dizalicu;
- steći vještine održavanja.

Sadržaj:

Nastavna cjelina	Očekivani rezultati	Nastavni sadržaj
Brodske dizalice	Znati opisati vrste brodskih dizalica obzirom na krak, postolje i njihov pogon. Znati sigurnosne uređaje brodske dizalice, njenu nosivost ,namjenu, vrstu gibanja i brzinu.	Vrste dizalica na brodovima. Pogonska energija i motori brodskih dizalica. Upravljački i sigurnosni mehanizmi brodskih dizalica. Otvaranje i zatvaranje brodskih skladišta. Rad s dizalicom brod-obala, obala – brod, prikolica -brod, vagon brod i brod-brod. Održavanje brodske dizalice.
Poznavanje lučkog alata i mehanizacije	Znati vrste čeličnih užadi, lance i vezove (brage). Objasniti način zahvata tereta, opremu i alat za rad s dizalicom. Znati svrhu i vrstu lučke mehanizacije.	Sredstva za zahvat tereta. Pogon transportnih sredstava. Vitla i ručne dizalice. Ručna industrijska vozila. Motorna industrijska vozila. Prenosila kontinuiranog transporta.
Poznavanje brodskog tereta	Poznavati osobine tereta, njegovu zaštitu i ambalažu	Pojam i podjela tereta. Opće fizičke, kemijske, mehaničke, tehnološke osobine tereta. Zaštita tereta od djelovanja statičkih i dinamičkih sila, horizontalnih udaraca, i udara vjetra, klizanja i prevrtanja, vibracija, tlačenja i trenja. Zaštita tereta od mikroorganizama. Zaštita okoline od opasnih tereta.
Zaštita na radu	Poznavati opći i tehnički dio mjera zaštite na radu. Znati opasnosti na radnom mjestu i mjere zaštite. Znati osnove protupožarne zaštite.	Temeljni pojmovi zaštite na radu. Izvori opasnosti. Sredstva zaštite i njihova primjena. Opasnosti i postupci za sprečavanje psihofizičkih utjecaja. Utvrđivanje zaštite na radu pozitivnim propisima. Opasnosti i način zaštite od električne struje i štetnih plinova. Osobna zaštitna sredstva Sigurnost rada s prekrcajnim sredstvima . Sigurnost rada pri ukrcaju i iskrcaju tereta. Uzroci požara i izvori paljenja. Vrste požara prema grupama. Sredstva za gašenje.

		Ručni i pokretni vatrogasni aparati. Hidranti i oprema.
Signalizacija	Znati signale pri radu s dizalicom.	Osnovni signali kod rada s dizalicom. Signalni kodeks. Davanje ručnih signala.

Nastavni predmet: Praktična nastava

Razred: prvi (1)

Tjedni (ukupni) fond sati:

Razred	1	2
Broj sati	14 (448)	-

Zadaci:

- steći potrebna znanja o pripremi dizalice za rad;
- znati rukovati dizalicom kod ukrcavanja i iskrcavanja brodskog tereta;
- znati načine slaganja pojedinih tereta u brodska skladišta i na otvorenom moru;
- steći vještine održavanja dizalice i njene opreme.

Sadržaj

Nastavna cjelina	Očekivani rezultati	Nastavni sadržaj
Rukovanje brodskom dizalicom	Pojam i konstrukcija brodske dizalice. Sigurnosni uređaji pri podizanju tereta, promjeni dohvata kraka, pomaka i okretanju dizalice. Automatski pokazivači nosivosti i graničnik momenta nosivosti. Pokazivači dozvoljene sile djelovanja vjetra na rad dizalice.	Pregled ispravnosti i priprema brodske dizalice za rad. Puštanje dizalice u pogon s provjerom ispravnosti mehanizma, kočenje i zaustavljanje dizalice. Rukovanje brodskom dizalicom kod podizanja tereta, promjeni dohvata kraka te okreta dizalice
Osnovne karakteristike brodske dizalice	Navesti brzine dizanja tereta i dohvat kraka.	Tipovi brodskih dizalica po konstrukciji, pogonu i nosivosti
Puštanje dizalice u rad	Znati izvršiti provjeru ispravnosti svih uređaja, te objasniti princip rada.	Pogonski uređaji obzirom na vrstu energije. Kočni uređaji.
Rad s teretom	Poznavati opasnosti koje mogu izazvati štete pri radu s teretom.	Pričvršćivanje tereta na podizač, izbor pasaca prema vrsti tereta. Način podizanja tereta. Usklađivanje rada dizaličara s mantistom. Kombinirani rad brodske i obalne dizalice. Slaganje tereta u skladišta.

VII. ZAVRŠNI ISPIT

Završni ispit polaže se prema Pravilniku o polaganju završnog ispita.

Završni ispit sastoji se od :

1. Izrade praktičnog zadatka
2. Pismenog ispita iz hrvatskog jezika
3. Pismeni (usmeni) ispit iz tehnologije zanimanja

PROGRAM ZAVRŠNOG ISPITA ZA ZANIMANJE

Rukovatelj brodskom dizalicom

I.

Za praktični dio ispita zadaje se, u skladu s nastavnim planom praktične nastave, praktična zadaća (uradak) iz područja:

1. planiranje i priprema rada;
2. ukrcaj iskrcaj i prekrcaj tereta;
3. signalizacija i davanje signala;
4. rukovanje brodskom dizalicom;
5. obalne dizalice
6. zaštita na radu;
7. alati mjerni instrumenti i održavanje brodskih dizalica.

Ispitanik mora u zadanom roku primjereno statusu izraditi uradak. Ispitna komisija na temelju dolje navedenih uradaka zadaje ispitaniku jedan do tri uratka. Ispitna komisija može i samostalno predložiti uratke koje će zadati ispitaniku.

URADAK

Vrsta uratka	Opis uratka
Puštanje dizalice u pogon s provjerom ispravnosti	Znati razraditi tehnološki postupak i puštanja dizalice u rad i izvršiti provjeru ispravnosti.
Priprema dizalice za rad	Znati izabrati užad prema vrsti i težini tereta zahvatiti teret. Znati svrhu i vrstu lučke mehanizacije.
Rukovanje dizalicom i teretom	Znati dizanje i spuštanje elemenata dizalice, gibanje dizanje i spuštanje tereta i izvoditi kombinirani rad s teretom, permanentni pratiti dozvoljenu nosivost.
Rad s teretom	Znati pričvršćivat teret, načine podizanja tereta, uskladivanje rada s djelatnicima, izvesti rad dizalicom brod-obala, prikolica –brod, vagon – brod, brod – brod i sl..

Pri obavljanju praktične zadaće ispitanik se mora pridržavati propisanih mjera zaštite na radu i zaštite okoliša te ostalih uvjeta koje odredi ispitna komisija.

II.

Stručno-teorijski dio ispita obuhvaća teorijska znanja nužna za obavljanje praktičnih postupaka u zanimanju koja su propisana nastavnim planom i programom za teorijski dio obrazovanja.

NASTAVNI SADRŽAJI

1. Zaštita i sigurnost na radu, zaštita okoliša i racionalno korištenje energije
2. Planiranje i priprema rada.
3. Vrste dizalica na brodovima
4. Pogonska energija i motori brodskih dizalica
5. Upravljački i sigurnosni mehanizmi brodskih dizalica
6. Otvaranje i zatvaranje brodskih skladišta
7. Rad s dizalicom brod-obala, obala – brod, prikolica -brod, vagon brod i brod-brod
8. Održavanje brodske dizalice
9. Sredstva za zahvat tereta
10. Pogon transportnih sredstava
11. Vitla i ručne dizalice
12. Ručna industrijska vozila
13. Motorna industrijska vozila
14. Prenosila kontinuiranog transporta
15. Pojam i podjela tereta
16. Opće fizičke, kemijske, mehaničke, tehnološke osobine tereta
17. Zaštita tereta od djelovanja statickih i dinamičkih sila, horizontalnih udaraca, i udara vjetra, klizanja i prevrtanja, vibracija, tlačenja i trenja
18. Zaštita tereta od mikroorganizama
19. Zaštita okoline od opasnih tereta
20. Temeljni pojmovi zaštite na radu
21. Izvori opasnosti, sredstva zaštite i njihova primjena, opasnosti i postupci za sprečavanje psihofizičkih utjecaja
22. Utvrđivanje zaštite na radu pozitivnim propisima
23. Opasnosti i način zaštite od električne struje i štetnih plinova
24. Osobna zaštitna sredstva
25. Sigurnost rada s prekrcajnim sredstvima
26. Sigurnost rada pri ukreaju i iskrcaju tereta
27. Uzroci požara i izvori paljenja, vrste požara prema grupama, sredstva za gašenje, ručni i pokretni vatrogasni aparati, hidranti i oprema i sl..

OCJENJIVAČKI LIST

I. PRAKTIČNI DIO ISPITA

Radnje obavljene u okviru praktične zadaće	Broj bodova
Priprema radne i tehničko-tehnološke dokumentacije	0 – 10
Puštanje dizalice u pogon s provjerom ispravnosti	0 – 10
Rukovanje dizalicom i teretom	0 – 10
Rad s teretom	0 – 10
Slaganje teških i opasnih tereta u brodska skladišta	0 – 10

Otvaranje i zatvaranje brodskih skladišta	0 – 10
Rad s dizalicom brod-obala, obala – brod, prikolica -brod, vagon brod i brod-brod.	0 – 10
Održavanje brodske dizalice	0 – 30
Zaštita tereta od djelovanja statičkih i dinamičkih sila, horizontalnih udaraca, i udara vjetra, klizanja i prevrtanja, vibracija, tlačenja i trenja	0 – 10
Znanje i vještina pravilne zaštite na radu	0 – 10
Održavanje brodske dizalice	0 – 10
Završni izgled i osiguranje tereta za prijevoz	0 – 10
UKUPNO BODOVA	140

BODOVNA LISTA

Postotak (%) bodova	Ocjena
92 – 100	odličan (5)
81 – 91	vrlo dobar (4)
67 – 80	dobar (3)
50 – 66	dovoljan (2)
0 – 49	nedovoljan (1)

II. STRUČNO-TEORIJSKI DIO

Stručno-teorijski dio ispita je u pisanim obliku, a sastoji se od pitanja i zadaća koje postavlja ispitna komisija.

Ocjena se utvrđuje prema ovoj ljestvici:

BODOVNA LISTA

Postotak (%) bodova	Ocjena
90 – 100	odličan (5)
80 – 89	vrlo dobar (4)
70 – 79	dobar (3)
60 – 69	dovoljan (2)
manje od 60	nedovoljan (1)

Ispitanik koji postigne manje od 60 posto (%) bodova upućuje se na usmeni ispit.

Na usmenom ispit u pravilu se provjeravaju znanja iz onih područja iz kojih polaznik nije pokazao dostatna znanja na pismenom dijelu ispita.